

L A S S I L A & T I K A N O J A

VUOSIKERTOMUS

2002

2002

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Sisältö

2	Johdon puheenvuoro
4	Lassila & Tikanoja lyhyesti
6	Ympäristösi huoltaja kumppanina
7	Tuotekehitys
8	Laatu ja ympäristö
10	Ympäristöpalvelut
12	Kiinteistöpalvelut
14	Teollisuuspalvelut
16	Henkilöstö
Tilinpäätös	
17	Hallituksen toimintakertomus
21	Konsernituloslaskelma
22	Konsernitase
24	Konsernin rahoituslaskelma
25	Tilinpäätöksen liitetiedot
31	Emoyhtiön tilinpäätös
35	Osakkeet ja osakkeenomistajat
38	Tunnusluvut
40	Voitonjakoehdotus, Tilintarkastuskertomus
41	Hallinnointi
42	Hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja
43	Johto
44	Sijoittajasuhteet
45	Tietoja osakkeenomistajille
46	Yhteystiedot

Johdon puheenvuoro

Omistajien tahto: pitkällä aikavälillä mahdollisimman suuri tuotto

Lassila & Tikanojan hallitus on mieltänyt omistajien tahdon olevan, että yhtiötä kehitetään siten, että omistajien yhtiöön sijoittamalle pääomalle aikaansaadaan pitkällä aikavälillä mahdollisimman suuri tuotto. Käytännössä tämä tapahtuu osakkeen arvon nousun ja osinkojen maksun kautta. Hallituksen ja johdon tulee pyrkiä toteuttamaan omistajien tahtoa. Vuoden 2002 aikana tarkennettiin yhtiön perustehtävä ja pitkän aikavälin tavoitteet sekä kuvattiin tie ja keinot, joilla tavoitteisiin päästään.

Pitäytyminen kasvavilla markkinoilla

Markkinat, joilla yhtiömme toimii, tulevat kasvamaan vuosia eteenpäin kansantalouden kasvua nopeammin. Tämä johtuu ensi sijassa ympäristöasenteiden ja lainsäädännön muutoksista sekä kehityksestä, jossa asiakkaamme keskittyvät ydinliiketoimintaansa ja ulkoistavat ylläpito-tehtävänsä. Yhtiön nykyisillä liiketoiminta-alueilla on siis runsaasti mahdollisuuksia kannattavaan kasvuun. Tarkoituksenamme ei ole diversifioitua uusille liiketoiminta-alueille. Tutkimme kuitenkin aktiivisesti maantieteellisiä laajentumismahdollisuuksia. Tehtävämme on tuottaa tulevaisuudessa ympäristöhuollon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitopalveluja Suomen lisäksi myös muilla Itämeren lähellä olevilla alueilla.

Pyrimme kasvamaan markkinoiden kasvua nopeammin pitäytyen nykyisillä liiketoiminta-alueilla. Olemme nyt Suomessa eri liiketoiminta-alueilla joko markkinajohtaja tai vähintään kolmen suurimman toimijan joukossa. Näitä asemiamme haluamme vahvistaa. Pitkän aikavälin kasvutavoitteemme on yli 10 prosenttia vuodessa. Kasvu tulee tapahtumaan sekä orgaanisesti että yritysostoin. Erityistä huomiota kiinnitämme orgaaniseen kasvuun. Vaikka yritysostot tulevat pääosin olemaan pieniä, on meillä valmius myös merkittäviin yritysostoihin.

Investointeja kierrätysliiketoimintaan

Ympäristöhuolto elää lainsäädännöstä johtuen voimakkaan muutoksen aikaa. Valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaan jätteiden hyödyntämisen tulee Suomessa nousta nykyisestä alle 50 prosentista 70 prosenttiin vuoden 2005 loppuun mennessä. Tämä on kova tavoite, joka toteutuakseen edellyttää merkittäviä investointeja kierrätysliiketoimintaan.

Nykyinen asemamme vahvana toimijana luo meille hyvät edellytykset olla mukana tässä kehityksessä. Samalla meidän tulee varmistaa, että toimimme logistisen ketjun kaikissa osissa mahdollisimman kattavasti ja markkinaosuutemme on nykyistä korkeampi yhä useampien materiaalien kohdalla. Tämä luo skaalaetua, joka mahdollistaa kustannustehokkaan toiminnan ja tekee meistä entistä uskottavamman toimijan uusioraaka-ainekaupassa. Tulemmekin seuraavan kolmen vuoden aikana investoimaan merkittävästi kierrätysliiketoimintaan.

Kiinteistöpalvelut keskittyvät peruspalveluihin

Kiinteistöpalveluiden markkinat kasvavat tasaisesti ja ovatkin houkuttelevat alalle uusia toimijoita ja lähestymistapoja. Kiinteistönomistus ja erityisesti kiinteistönpito keskittyvät edelleen. Tässä liiketoimintaympäristössä Lassila & Tikanoja on tehnyt selvän linjanvedon. Me haluamme toimia kiinteistöjen peruspalveluiden tuottajana emmekä lähde kilpailemaan kiinteistöjen pidossa asiakasorganisaatioidemme kanssa. Keskitymme siivous- ja kiinteistönhoitopalveluihin, joissa haluamme erottua kilpailijoistamme laadukkaalla työllä ja korkeatasoisilla tuotannonohjausjärjestelmillä. Tärkeänä keinona saavuttaa tämä tavoite on palvelujen konseptointi valituille asiakassegmenteille.

Kiinteistönhoidossa panostamme kiinteistötöknikaan. Kiinteistötöknikaan laaja osaaminen tulee edelleen korostumaan kiinteistönhoidossa, koska merkittävimpiä kiinteistöjen kustannuksia hallitaan kiinteistötöknikaan avulla.

Teollisuuden asiakaslähtöinen palveluntoimittaja

Teollisuuspalveluissa haluamme olla asiakaslähtöinen kokonaispalveluntoimittaja. Tähän meillä onkin hyvät mahdollisuudet laajan palveluvalikoimamme ja erittäin pitkän kokemuksemme ansiosta. Teollisuus vähentää edelleen palveluiden toimittajien lukumäärää. Uskomme hyötyvämmme tästä kehityksestä. Toimintamme asiakaslähtöisyys ilmenee erityisesti asiakassegmenttikohtaisesti kehitetyissä palvelukonsepteissa, joita Teollisuuspalveluiden lisäksi on otettu käyttöön myös Kiinteistöpalveluissa. Konseptoidussa palvelussa asiakas saa erityisesti omalle segmentilleen räätälöityä palvelua edullisin kustannuksin. Palvelun toimittaja saa tasaisemman työvirran ja loppuun saakka suunnitellun toiminnan johdosta paremman kannattavuuden.

Ympäristöhuollossa ja Kiinteistöpalveluissa yli 90 prosenttia liikevaihdosta tulee pitkäkestoisista sopimuksista. Teollisuuspalveluissa asetelma on lähes päinvastoin. Työvirran epätasaisuus aiheuttaa suuria haasteita kapasiteetin oikealle mitoittamiselle. Painopiste Teollisuuspalveluissa onkin sellaisten toimintamallien ja työkalujen rakentamisessa ja käyttöönotossa, joilla nämä haasteet voidaan kohdata ja saavuttaa nykyistä parempi kannattavuustaso.

Onnistumisen mittaaminen

Onnistumista mitataan ensi sijassa kannattavuudella. Vaikka pyrimme kohtuullisen vahvaan kasvuun, ei se saa tapahtua kannattavuuden kustannuksella. Tärkeimmät kannattavuuden mittarimme ovat oman pääoman tuotto, EVA-tulos ja osakekohtainen tulos. Tavoitteemme on parantaa sekä EVA-tulosta että osakekohtaista tulosta vuosittain. Nykyisen kaltaisilla kasvavilla markkinoilla tästä tavoitteesta voidaan joustaa vain tilapäisesti esimerkiksi rahan hinnan noustessa voimakkaasti tai poikkeuksellisen suuren investoinnin rasittaessa toimintaa käynnistysvaiheessaan.

JUHANI MAIJALA

JARI SARJO

Lassila & Tikanoja lyhyesti

Lassila & Tikanoja on ympäristönhuoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon erikoistunut yritys, jonka palvelut on jaettu kolmeen toimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistöpalvelut ja Teollisuuspalvelut. Yhtiön toiminta kattaa koko Suomen.

Ympäristöpalvelut kattaa jätteen ja hyötymateriaalien keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn sekä jalostettujen kierrätysmateriaalien toimitamisen hyötykäyttöön. Ympäristöpalveluiden tuotelinjat ovat jätehuolto ja kierrätyspalvelut. Lisäksi L&T myy ympäristönhuoltoalan tuotteita.

Kiinteistöpalvelut tarjoaa monipuolisia kiinteistöjen ylläpitopalveluja. Tuotelinjat ovat siivous ja kiinteistönhoito, joka jakautuu kiinteistönhuoltoon ja kiinteistötekniikkaan.

Teollisuuspalvelut on erikoistunut raskaisiin ja erikoisosaamista vaativiin puhtaanapito- ja saneeraustöihin teollisuudelle ja eri tyyppisille kiinteistöille. Tuotelinjat ovat ongelmajätehuolto, teollisuuden puhtaanapito, vahinkosaneeraus ja viemärihuolto.

Lassila & Tikanoja on perustettu vuonna 1905. Nykyinen Lassila & Tikanoja Oyj syntyi Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) jakautuessa kahdeksi uudeksi yhtiöksi 30.9.2001.

Lassila & Tikanoja Oyj on listattu Helsingin Pörssin päälistalla toimialana muut palvelut.

Avainluvut 2002 ja 2001

	2002	Pro forma 2001	Muutos %
Liikevaihto, milj. €	267,2	245,8	8,7
Liikevoitto, milj. €	26,8	26,3	2,1
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. €	23,2	21,5	7,8
Oman pääoman tuotto, %	19,2	19,5	
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	16,5	15,9	
Gearing, %	84,4	91,9	
Omavaraisuusaste, %	41,0	38,1	
Bruttoinvestoinnit, milj. €	33,6	14,8	127,0
Henkilöstö	3 763	3 676	2,4
EVA, milj. €	11,3	10,6	6,6
Tulos/osake (EPS)	1,00	0,94	7,0
Liiketoiminnan rahavirta/osake, €	2,66	2,57	3,5
Osinko/osake, €	0,75*	0,60	

*Hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentaperusteet sivuilla 38 ja 39.

Liikevaihto toimialoittain

Liikevaihto 267,2 milj. €

- Ympäristöpalvelut 45,8 %
- Kiinteistöpalvelut 32,9 %
- Teollisuuspalvelut 21,3 %

Liikevoitto toimialoittain

Liikevoitto 26,8 milj. €

- Ympäristöpalvelut 59,1 %
- Kiinteistöpalvelut 23,2 %
- Teollisuuspalvelut 17,7 %

Ympäristösi huoltaja kumppanina

Keväällä lanseerattiin uusi L&T-yritystunnus ja visuaalinen ilme sekä otettiin käyttöön kaikki toimialat kattava L&T-tuotemerkki.

L&T:n yritystunnuksen alla on teksti Ympäristösi huoltaja. Se merkitsee sitä, että L&T haluaa olla vastuuta kantava kumppani aina kun on kyse ympäristöhuollosta ja kiinteistöjen ja laitosten ylläpidosta.

L&T-brandi rakentuu kolmelle perusasialle: sille mitä lupaamme, miten toimimme ja miten asiakkaamme toimintamme kokevat. Lupausten ja toiminnan tulee olla samansisältöiset. L&T-brandista vastaavat kaikki L&T:läiset.

Ympäristöhuollon sekä kiinteistöjen ja laitosten hoidon ja ylläpidon keskittäminen yhdelle asiantuntijayritykselle helpottaa ja nopeuttaa asioiden hoitoa ja tehostaa toimintaa. Keskittäminen johtaa usein avainasiakkuuteen, jossa nimetty avainasiakaspäällikkö vastaa asiakkuuden kehittämisestä. Avainasiakkaan palvelu on aina yksilöllisesti suunniteltu palvelukokonaisuus, jonka lähtökohtana ovat asiakkaan toiveet ja muuttuvat tarpeet. Vuonna 2002 L&T:ssä käynnistettiin projekti avainasiakkuuksien hoidon kehittämiseksi.

Avainasiakkuudesta kasvaa kumppanuus, jolle on ominaista yhteistyön jatkuvuus, yhteiset kehittämistavoitteet, laaja keskinäinen tiedon vaihto ja toiminnan avoimuus.

Tuotekehitys

Uusia palveluita asiakaslähtöisesti

Uusien tuotteiden ja nykyisten palveluiden uudistamisen tavoitteena on varmistaa, että L&T on kilpailukykyinen ja haluttu yhteistyökumppani kaikilla liiketoiminta-alueillaan. Tuotekehitys kohdistuu yhtiön strategian mukaisten palveluiden kehittämiseen ja tukee osaltaan liiketoimintatavoitteiden saavuttamista. Asiakkaiden tarpeet ja palveluiden käytännön toteutus yhdistetään palveluiden konseptoinnin avulla palvelutuotteiksi. Tavoitteena on kehittää kahdesta neljään palvelutuotetta vuosittain.

Suurten toimistojen siivoukseen kehitetty Reilu®-palvelu uudistettiin vuoden 2001 aikana ja otettiin käyttöön keväällä 2002. Palvelun uudistamisessa otettiin huomioon toimistojen kierrätysvelvoitteiden lisääntyminen sekä hyödynnettiin sähköisten verkkojen avulla saavutettavissa olevia palveluita. L&T:n siivouksen toimistoasiakkaat ostavat vain yhden palvelun, jonka kautta L&T huolehtii sekä tilojen viihtyisyydestä ja siisteydestä että toimistoissa syntyvän jätteen kierrätyksestä.

Suuriin kauppakohteisiin kehitettyjä L&T:n palveluita kaupalle täydennettiin vuoden 2002 aikana kierrätykseen, elintarvikehygieniaan ja kauppakiinteistöjen energiatalouden hallintaan liittyvillä palveluilla.

L&T:n palvelut kaupalle on nykymuodossaan kattava ja joustava palvelukokonaisuus, joka mahdollistaa ulkoistamisen yhdelle ammattitaitoiselle palveluntoimittajalle.

Vuoden 2002 aikana viimeisteltiin sellu- ja paperiteollisuuden tarpeisiin kehitettyä uutta palvelukokonaisuutta. Palvelussa on keskitytty sekä käytön ja seisokkien aikaisten että vahinkotilanteiden aiheuttamien palvelutarpeiden tyydyttämiseen. Palvelumallissa on otettu erikseen huomioon mm. jatkuvan parantamisen edellyttämä kehitystyön organisointi, ympäristö- ja työturvallisuusvaatimukset ja palveluresursien turvaaminen poikkeuksellisissa tilanteissa.

Tuotekehityksen keskittämisen avulla voitiin hyödyntää entistä laajemmin L&T:n omaa osaamista eri toimialoilta.

Laatu ja ympäristö Parhaita käytäntöjä

L&T pyrkii parantamaan jatkuvasti sekä palveluitaan että tapansa johtaa liiketoimintaa. Kehitystyön tavoitteena on parantaa L&T:n kilpailukykyä. Järjestelmällinen toimintakäytäntöjen parantaminen on tärkeää, jotta L&T:n asiakkaat saavat kaikkialla yhtä korkealaatuisia palveluita, jotka on tuotettu mahdollisimman tehokkaasti.

Parhaat käytännöt esiin ja käyttöön

L&T:ssä uskotaan, että toimintatapojen parantaminen perustuu parhaiden käytäntöjen tunnistamiseen ja kehittämiseen. Kehitystyö pohjautuu L&T:n toimintapolitiikkaan, vuonna 2002 määriteltyihin toimintaperiaatteisiin sekä laatu-, ympäristö- ja työturvallisuuskohdat huomioon ottavaan toimintajärjestelmään.

Sisäinen arviointimenettely uudistettiin vuonna 2002. Menettelyn avulla pystytään entistä paremmin tunnistamaan parhaita käytäntöjä ja kehityskohteita sekä edistämään hyviä toimintatapoja. Menettelyn avulla yrityksen johto saa ajantasaista tietoa uudistettujen toimintamallien vaikutuksista käytännön toimintaan.

Sertifioitua toimintaa

Palveluiden toimittajien edellytetään yhä useammin voivan osoittaa toimintansa täyttävän laatu-, ympäristö- tai työturvallisuusjärjestelmien vaatimukset. L&T:n toimintajärjestelmässä on otettu huomioon nämä tarpeet.

Vantaan sähkö- ja elektroniikkaromun käsittelylaitoksen (SER) ja Helsingin tietosuojapalvelulaitoksen keräys-, kuljetus- ja esikäsittelypalveluille myönnettiin keväällä laatu-, ympäristö- ja työturvallisuussertifikaatit (ISO 9001:2000, ISO 14 001 sekä OHSAS 18001). Etelä-Suomen vahinkosaneeraukselle myönnettiin laatujärjestelmän ISO 9001:2000 mukainen sertifikaatti.

Paikallisia kehitystarpeita, paikallisia toimenpiteitä

Vuonna 2001 käynnistettyjen TYTT-ryhmien (Toimintajärjestelmä, Ympäristö, Terveys, Työturvallisuus) tarkoituksena on hoitaa lakisääteisiä työsuojelutehtäviä ja työkyvyn ylläpitoon liittyviä asioita. Lisäksi ryhmät käsittelevät laatu- ja ympäristöasioita käytännön toiminnassa. TYTT-ryhmien avulla voidaan tunnistaa ja ennakoita kehitystarpeita ja ratkaista havaittuja pulmia paikallisesti.

TYTT-ryhmien toimintaa arvioitiin sekä ryhmien jäsenille tehdyllä kyselyllä että sisäisillä auditoinneilla syksyllä 2002. Tulosten mukaan TYTT-toiminnan käynnistys onnistui odotetulla tavalla.

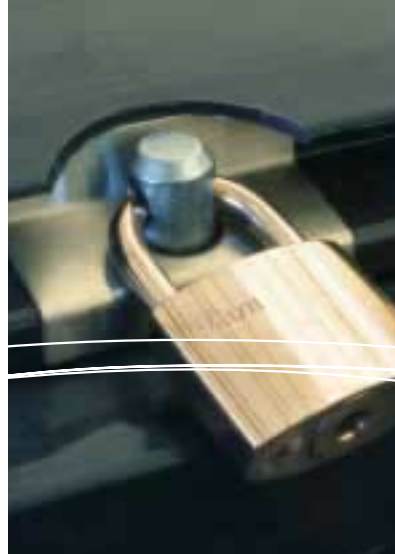
Työturvallisuus on yhteistyötä

Monet L&T:n palvelut perustuvat ruumiilliseen työhön. Vaikeat työolosuhteet, raskaat taakat ja hankalat työasennot lisäävät työn kuormittavuutta ja tapaturmien vaaraa.

L&T:n tavoitteena on tunnistaa erilaisiin työtehtäviin liittyvät vaaratekijät sekä vähentää ja poistaa niitä aktiivisesti. Yhtiön sisäisen tapaturmaseurannan avulla kaikki liiketoimintayksiköiden vastuhenkilöt saavat tapaturmaraportit. Yksittäisen tapaturman taustalla olleiden tekijöiden tunnistaminen voi estää vastaavat tapaukset myöhemmin.

L&T toimii yhteistyössä asiakkaidensa kanssa työturvallisuuden parantamiseksi. Monet vaaratekijät voidaan yhteistyössä poistaa kokonaan tai niihin liittyviä riskejä voidaan merkittävästi vähentää.

Vuonna 2002 ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioiden kehittymistä seurattiin sisäisten auditoitien avulla. YTT-hallinnassa noudatettiin vuosille 2001–2003 laadittua ohjelmaa ja siitä seuranneita toimenpiteitä.

Ympäristöpalvelut

Osuus liikevaihdosta 45,8 %

Palvelut

L&T:n Ympäristöpalvelut kattaa jätteen ja hyötymateriaalien keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn sekä jalostettujen kierrätysmateriaalien toimitamisen hyötykäyttöön. L&T:llä on Suomen laajin toimipisteverkosto, joka hoitaa sekä paikallisten että valtakunnallisten asiakkaiden jätehuolto- ja kierrätyspalvelut koko maassa.

Keräyspalvelut kiinteistöille käsittävät noutopalvelun lisäksi keräysvälineiden suunnittelun, mitoituksen, merkinnän, puhdistuksen ja vuokrauksen. Myös kiinteistön sisäiset jätekuljetukset, henkilökunnan koulutus ja raportointi voidaan sisällyttää palveluun. Erilliskerättäviä materiaaleja ovat paperi, pahvi, kartonki, metalli, muovi, lasi, biojäte, kierrätyspolttoaine (REF), puu, sähkö- ja elektroniikkaromu (SER), tietosuojamateriaali ja renkaat.

Kerätyt jätteet ja hyötymateriaalit toimitetaan jatkokäsittelyyn joko L&T:n omiin tai yhteistyökumppanien laitoksiin ja kaatopaikoille. Jalostetut hyötyraaka-aineet myydään yleensä pitkäaikaisilla mm. voimalaitosten kanssa tehdyillä sopimuksilla.

L&T hoitaa renkaiden, metallipakkausten, muovin ja painekyllästetyn puun tuottajavastuuseen perustuvia kierrätyspalveluja. Laajin palvelukokonaisuus on käytöstä poistetuilla renkailla, joiden koko materiaaliketju keräyksestä prosessointiin ja hyötykäyttöön on L&T:n hoidossa koko maassa.

Bajamaja-palvelu tarjoaa tapahtumien järjestäjille kaiken kattavan yksilöllisesti suunnitellun palvelukokonaisuuden WC-palveluista siivoukseen.

Ympäristötuotteet

Ympäristötuotteet harjoittaa ympäristöhuoltoalan tuotteiden tukku-kauppaa ja toimii näiden tuotteiden osto-organisaationa palvelu-

toimialoille. Ympäristötuotteet osallistuu myös ympäristöhuollon keräilyvälineiden tuotekehitykseen.

Markkinat ja markkina-asema

Jätehuollon ja kierrätyksen markkinoiden kehitykseen vaikuttaa voimakkaasti EU:n ja Suomen jättopolitiikka ja siitä johdettu lainsäädäntö. Äskettäin päivitetyn valtakunnallisen jättesuunnitelman mukaan jätteistä tulee hyödyntää vuonna 2005 vähintään 70 %, kun hyödyntämistä tällä hetkellä on alle 50 %.

Hyödyntämistavoitteen saavuttaminen edellyttää jätteen energiahyödyntämisen voimakasta lisäämistä. Monissa voimalaitoksissa lopetetaan kuitenkin jätteen oheispoltto, koska poltolle asetettavat vaatimukset kiristyvät. Näin syntyy tarve investoida uusiin jättopolttolaitteisiin valmistaviin ja sitä hyödyntäviin laitoksiin.

Jäteveron nosto vuoden 2003 alusta ja mahdollisesti uudelleen vuoden 2005 alusta edesauttaa jätteen hyödyntämistavoitteiden saavuttamista. L&T on valtakunnallisen kattavuutensa ja hyötymateriaaleille tarjoamansa palveluketjun ansiosta hyvässä asemassa ottamaan merkittävän osuuden kasvavasta kysynnästä.

L&T:n markkinaosuus jätehuolto- ja kierrätyspalveluissa on noin 20 %. L&T on alan markkinajohtaja.

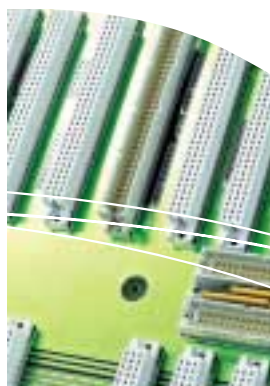
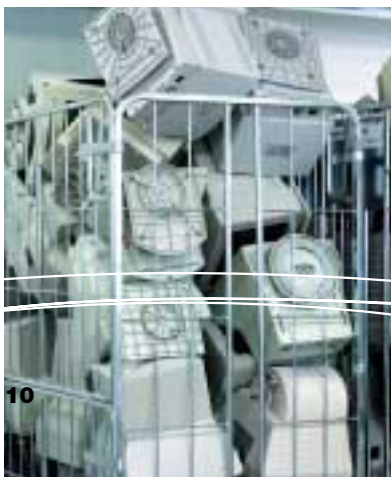
Vuosi 2002

Ympäristöpalveluiden liikevaihto oli 122,3 miljoonaa euroa (113,1 milj. €). Liikevaihto kasvoi 8,2 %. Liikevoitto oli 15,9 miljoonaa euroa (13,5 milj. €). Kannattavuuden paraneminen johtui jo pitkään jatkuneesta jätehuollon operatiivisen toiminnan tehostamistyöstä. Kierrätyspalveluiden tulosta rasittivat koneiden suuret korjauskulut.

Vuonna 2002 keskityttiin liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseen myyntiä ja tuotantoa tehostamalla. Kuljetuskaluston määrää on kolmena perättäisenä vuonna pystytty vähentämään samaan aikaan kun kuljetusten volyyymi on kasvanut. Tämä on saatu aikaan ensi sijassa hyvällä reittisuunnittelulla. Kaluston keski-ikä lasku on johtanut pienempiin korjauskuluihin. Kehittämisen painopiste on hyötykäyttökapasiteetin nostamisessa ja laitostoiminnan tehokkuuden parantamisessa.

Muoviportti Oy:n osake-enemmistön osti merkittiin johtavan aseman hankkimista muovin kierrätyksessä. Oma logistinen palveluketju jätteen syntyypisteestä hyödyntämiseen tarjoaa hyvät mahdollisuudet tarjota muovinkierrätyspalveluja laajalle asiakaskunnalle.

Ympäristötuotteiden liikevaihto kasvoi ja kannattavuus parani.

L&T:n sähkö- ja elektroniikkaromun ja tietosuojamateriaalin keräys-, kuljetus- ja esikäsittelypalveluille myönnettiin ISO-sertifikaatit vuonna 2002. Käsitellyn materiaalin L&T toimittaa hyötykäyttöön, ongelmajätteenkäsittelyyn tai loppusijoitukseen.

Kiinteistöpalvelut

Osuus liikevaihdosta 32,9 %

Palvelut

L&T:n Kiinteistöpalvelut tarjoaa monipuolisia kiinteistönhoidon ylläpito- palveluja.

Kiinteistönhuolto käsittää kiinteistöjen yleisvalvonnan, talotekniikan käytön ja ylläpidon, ulkoalueiden hoidon, yleisten tilojen siivouksen, huoneisto- ja käyttäjäpalvelut sekä monipuoliset kertaluonteiset erikoispalvelut. Kiinteistötekniikka tuottaa LVISKA-palveluja sekä teknistä manageerausta. Internet-pohjainen tuotannonohjausjärjestelmä Kiinteistönetti® mahdollistaa reaaliaikaisen yhteyden ja laajan asiakasraportoinnin.

Siivouspalvelut tarjoaa erityyppisille asiakasryhmille yksilöllisiä palvelukokonaisuuksia, joihin voi sisältyä siivouksen lisäksi asiakkaan toiveiden mukaisia muita toimitilapalveluja, esimerkiksi vahtimestari-palveluja ja postinjakelua.

Palvelut konseptoidaan asiakasryhmille, joilla on yhtenevät tarpeet. Esimerkiksi L&T:n palvelut kaupalle on kehitetty suurille kauppaliikkeille ja -keskuksille. Toimistoille suunniteltu Reilu®-siivous, joka sisältää myös työtiloissa tapahtuvan kierrätyksen, uudistettiin vuonna 2002.

Markkinat ja markkina-asema

L&T:n kilpailuedut ovat asiakaslähtöisyys, hyvä laatu, kustannustehokkuus ja monipuolinen palveluvalikoima. Tavoitteena on olla laatujohtaja kiinteistöpalveluissa.

Kiinteistönhoidon kaupallisten markkinoiden osuus kokonaisu- markkinoista on noin 20 %, josta noin 40 % on viiden suurimman kiinteistöhoitoyrityksen hallussa. Siivouspalvelujen markkinat ovat keskittyneet viime vuosina nopeasti; viiden suurimman toimijan liikevaihto on yli puolet kaupallisista markkinoista. Kaupallisten markkinoiden osuus kokonaisu- markkinoista on Suomessa noin kolmannes, kun se muualla Euroopassa on selvästi suurempi. Kaupallisten markkinoiden arvioidaan kasvavan useamman vuoden ajan kansantalouden kasvua nopeammin, koska teollisuus ja myös osa julkista sektoria on luopu- massa omista kiinteistöjen hoidon ja ylläpidon organisaatioistaan.

Kiinteistöpalveluissa L&T:n markkinaosuus on noin 12 %. Siivouksen markkinaosuutta vahvisti vuoden 2003 alusta alkaen joulukuussa ostettu SPS Siivouspalvelut Oy, jonka liikevaihto on noin 13,5 miljoonaa euroa.

Vuosi 2002

Kiinteistöpalveluiden liikevaihto oli 87,8 miljoonaa euroa (79,8 milj. €). Liikevaihto kasvoi 10,0 %. Liikevoitto oli 6,2 miljoonaa euroa (7,7 milj. €). Siivouspalveluiden liikevoitto oli hyvä huolimatta siitä, että sitä heikensivät odotetusti vertailukautista suuremmat eläkekustannukset. Edellisvuotiselle tasolle siivouspalveluiden liikevoitto ei kuitenkaan yltänyt. Toimialan liikevoittoa heikensi myös kiinteistönhoidon huono tulos vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Vuoden jälkipuoliskolla kiinteistönhoidon tulos oli hyvä, mikä johtui uusien tuotannon suunnittelu- ja ohjausmenetelmien käyttöönotosta sekä kesällä tehdyistä tuotannon tehostamistoimenpiteistä.

Kiinteistöhoito organisoitiin uudelleen ja jaettiin kahteen palvelulinjaan: kiinteistönhuoltoon ja kiinteistötekniikkaan. Muutoksella vastataan alan teknistymiseen ja hyödynnetään paremmin alan erikoisosaa- mista. Vuoden aikana allekirjoitettiin useita merkittäviä pitkäaikaisia kumppanuussopimuksia suurten kiinteistönomistajien kanssa. Syyskuussa Helsinki-Vantaan lentoaseman kaikkien matkustajatermi- naalien siivous siirtyi L&T:n hoidettavaksi.

L&T:stä tuli Suomen johtava hygieniapalveluiden tuottaja elin- tarvike-teollisuudelle keväällä tapahtuneen yritysoston myötä.

L&T:n siivouspalveluissa tehdään jatkuvaa laadunvalvontaa. Korkeimmillaan hygienia-vaatimukset ovat elintarviketeollisuudessa, jossa tilojen puhtaus tarkastetaan päivittäin otettavin bakteerinäyttein.

L&T:n uusi palvelukokonaisuus sellu- ja paperiteollisuudelle sisältää käytön ja seisokkien alkaiset puhtaanapito- ja jätahuoltopalvelut sekä vahinkotilanteiden vaatimat palvelut.

Teollisuuspalvelut

Osuus liikevaihdosta 21,3 %

Palvelut

L&T:n Teollisuuspalvelut on erikoistunut raskaisiin ja erikoisoasamista vaativiin puhtaanapito- ja saneeraustöihin teollisuudelle ja eri tyyppisille kiinteistöille.

Ongelmajätehuolto toteuttaa asiakkaalle räätälöityjä keräys-, lajittelu- ja käsittelypalveluita sekä ongelmajätehuoltoon liittyvää konsultointia. Pääpaino on keräystoiminnassa, jossa L&T on ainoa valtakunnallisesti toimiva yritys. Jätteestä se valmistaa omissa laitoksissaan raaka-aineita ja kierrätyspolttoaineita teollisuudelle ja energialaitoksille.

Teollisuuden puhtaanapito tarjoaa teollisuudelle tehokasta ja ympäristöystävällistä raskasta pesua ja puhdistusta. Muita työkohteita ovat rakennus- ja saneeraustyömaat, telakat, laivat sekä silta- ja tunnelityömaat. Vahinkosaneeraus minimoi omaisuusvahingot erilaisissa vahinkotilanteissa tulipaloista yksittäisiin vesivahinkoihin ja kosteusvaurioihin sekä saneeraa haluttaessa vahinkokohteen avaimet käteen -periaatteella.

Sisäilmapalvelu käsittää sisäilman kartoituksen sekä ilmastointikanavien puhdistuksen ja huollon. Viemärihuolto tekee erilaisten kaivojen huoltoa, viemäreiden huuhteluita ja kuvauksia.

Markkinat ja markkina-asema

Ongelmajätteeksi luokiteltavien jätemateriaalien lukumäärä kasvaa jatkuvasti. Teollisuuden prosessien kehittymisen ansiosta ongelmajätteen määrä ei kuitenkaan kasva vastaavasti, mutta L&T:lle uudet ongelmajätelajit merkitsevät selvää kasvupotentiaalia. L&T pystyy kierrättämään omien käsittelylaitostensa kautta ongelmajätteistä yhä suuremman määrän, mikä vahvistaa sen markkina-asemaa ja parantaa kilpailukykyä suurasiakkaiden keskuudessa.

Teollisuuden puhtaanapidon markkinat kasvavat toimintojen ulkoistamisen ja teollisuustuotannon kasvun myötä. Teollisuus pyrkii vähentämään palveluntoimittajien lukumäärää, siirtämään kehitysvastuuta palvelun tuottajalle ja rakentamaan yhteistyötä kumppanuuspohjalle. L&T:lle monipuolisena toimittajana tämä on paitsi positiivinen kehityssuunta myös haaste. Kehitysvastuun korostuessa perinteinen palveluntoimittaja muuttuu entistä enemmän asiantuntijaksi.

Vahinkosaneerauksessa tietoisuus kosteuden, homeen ja sisäilman epäpuhtauksien aiheuttamista terveysriskeistä lisää kuivaus- ja sisäilmapalveluiden kysyntää. Viemärihuollon markkinat ovat olleet kauan varsin vakiintuneet. Haja-asutusalueen jätevesihuollon vaatimusten tiukentuminen tulee kuitenkin lisäämään palvelun kysyntää lähivuosina.

Teollisuuspalveluiden kysyntä reagoi L&T:n toimialoista herkimmin teollisuuden suhdanteisiin. Matalasuhdanteessa teollisuus teettää omalla henkilöstöllään sellaisia huolto- ja puhdistustöitä, joita se muina aikoina ostaa ulkopuolisilta palveluyrityksiltä. Huolto- ja puhdistustöiden tarvekin vähenee teollisuuden käyttöasteen laskiessa. Sama suhdannesidonnaisuus näkyy syntyvässä ongelmajättemäärissä.

L&T on Teollisuuspalveluiden tuotelinjalla tuotelinjasta riippuen suurin tai toiseksi suurin toimija Suomessa.

Vuosi 2002

Teollisuuspalveluiden liikevaihto oli 57,0 miljoonaa euroa (52,9 milj. €). Liikevaihto kasvoi 7,8 %. Kaikkien tuotelinjojen paitsi teollisuuden puhtaanapidon liikevaihto kasvoi. Kysyntä teollisuudessa heikkeni vuoden aikana. Liikevaihdon kasvu johtui eräistä suurista vahinkosaneeraustöistä ja yritysostoista. Liikevoitto oli 4,8 miljoonaa euroa (5,1 milj. €). Teollisuuden puhtaanapidon ja vahinkosaneerauksen viimeisen vuosineljänneksen tulos oli pettymys. Näillä tuotelinjalla epäonnistuttiin volyymin vaihteluista johtuvien alihankintakulujen hallinnassa. Korjaavana toimenpiteenä tuotelinjojen johtamista keskitettiin vuoden lopulla. Kapasiteetin suhteuttaminen kysyntään on myös käynnissä.

Teollisuuden puhtaanapidossa ja vahinkosaneerauksessa otetaan käyttöön uusia tuotannonohjausjärjestelmiä vuoden 2003 alkupuoliskolla. Syksyllä käynnistettiin ongelmajätteen käsittelylaitoksen laajennushanke, jolla lisätään laitoksen valmiutta käsitellä hyvin erityyppisiä nestemäisiä ongelmajätteitä.

Henkilöstö

Osaaminen on voimavara

L&T:n palvelut syntyvät ammattitaitoisen henkilöstön työllä. Monissa työtehtävissä tarvittava osaaminen kehittyy vuosien kokemuksen ja määrätietoisen koulutautumisen myötä. Joissakin tehtävissä taas oikeat työtavat ovat opittavissa kunnollisen perehdyttämisen ja työnopastuksen avulla muutamassa kuukaudessa.

Henkilöstövalinnoissa kiinnitetään huomiota pätevyyteen, vastuunottokykyyn ja haluun kehittyä itse sekä haluun kehittää L&T:n toimintaa. Siirtymistä uusiin työtehtäviin L&T:n sisällä tuetaan, mikä edistää osaamisen kertymistä ja hyödyntämistä.

Yhteiset pelisäännöt on kiteytetty toimintaperiaatteisiin
L&T:ssä monet tekevät työtä hyvin itsenäisesti. Selkeiden yhteisten pelisääntöjen avulla tuetaan yhtenäisen L&T-linjan ilmenemistä käytännön valinnoissa.

Työryhmä, jonka tehtävänä oli määrittellä L&T:n toimintaperiaatteet, sai työnsä valmiiksi syksyllä. Toimintaperiaatteet tukevat yhtiön toimintapolitiikassa määriteltyjen tavoitteiden toteutumista käytännös-

sä. Tavoitteena on, että jokainen L&T:läinen pohtii näitä toimintaperiaatteita ja ottaa ne huomioon omassa työssään. Toimintaperiaatteiden toteutumista arvioidaan kehityskeskustelujen, työtyytyväisyystutkimusten, sisäisten arviointien ja asiakastytyväisyystutkimusten avulla.

Pitkäjänteistä osaamisen kehittämistä

L&T:n henkilöstön osaamista kehitetään monin tavoin yhteistyössä eri koulutusyhteisöjen kanssa. Keskeisiä kehityskohteita ovat perehdyttämisen käytännöt, työssä oppiminen sekä ammatillisten taitojen ja esimiesosaamisen kehittäminen.

Vuonna 2002 päivitettiin kaikkien tuotelinjojen perehdytysmenetelyt, koulutettiin 40 henkilöä perehdyttäjiksi ja käynnistettiin siivoustyön koulutus uudenaikaisessa oppimis- ja kehitysympäristössä. L&T:läiset osallistuivat myös esimerkiksi ympäristönhuollon ja kiinteistöhoitajan ammattitutkintojen valmennusohjelmiin.

Esimiesten osaaminen on avainasemassa

L&T haluaa olla turvallinen työpaikka, joka kannustaa itsensä kehittämiseen ja rohkeuteen toiminnassa. Esimiesten työn keskeisenä tavoitteena on taata henkilöstölle parhaat mahdolliset edellytykset menestyä omassa työssään. Esimiesten omaa työtä tuetaan pitkäjänteisten kehitysohjelmien avulla.

L&T on vuoden 2002 aikana kouluttanut esimiehiään sekä L&T:lle räätälöidyssä johdon valmennusohjelmassa että johtamisen erikoisammattitutkintoon tähtäävässä koulutusohjelmassa. Näihin ohjelmiin osallistui yhteensä 50 esimiestä. Esimiesten taitoja hiottiin myös syksyllä aloitetuissa kehityskeskustelu- ja projektinhallintavalmennuksissa.

Hallituksen toimintakertomus

Tulos

Osakekohtainen tulos nousi ja oli 1,00 euroa (0,94 €). Koko vuoden liikevaihto oli 267,2 miljoonaa euroa. Se kasvoi 8,7 %, josta vajaat 5 prosenttiyksikköä oli orgaanista. Voitto ennen veroja oli 23,2 miljoonaa euroa (21,5 milj. €).

Operatiivisen toiminnan tehostuminen näkyi bruttokatteen ja bruttokatetason paranemisena. Vuoden 2002 aikana tehtiin 16 pienhköä yritysostoa. Myyntiresursseja vahvistettiin merkittävästi, mikä näkyi uusmyynnin selvänä kasvuna. Talouskehityksen epävarmuus on kuitenkin jossain määrin hidastanut liikevaihdon kasvua.

Markkinoinnin, myynnin ja hallinnon kulut olivat merkittävästi edellisvuotista korkeammat. Tämä johtui suurimmaksi osaksi operatiivisen nimenmuutoksen aiheuttamista kustannuksista (noin 1,5 milj. €) sekä siitä, että vuoden 2001 luvut eivät sisällä ensimmäisen yhdeksän kuukauden ajalta pörssiyhtiönä toimimisen kustannuksia. Nämä kustannukset on jaettu toimialoille ja ne rasittavat jokaisen toimialan tulosta.

Ympäristöpalveluiden liikevaihto oli 122,3 miljoonaa euroa (113,1 milj. €). Liikevaihto kasvoi 8,2 %. Liikevoitto oli 15,9 miljoonaa euroa (13,5 milj. €). Kannattavuuden paraneminen johtui jo pitkään jatkuneesta jätehuollon operatiivisen toiminnan tehostamistyöstä. Kuljetuskaluston määrää on kolmena perättäisenä vuonna pystytty vähentämään samaan aikaan kun kuljetusten volyyymi on kasvanut. Tämä on saatu aikaan ensi sijassa hyvällä reittisuunnittelulla. Kaluston keski-ikäen lasku on johtanut pienempiin korjauskuluihin.

Kierrätyspalveluiden tulosta rasittivat koneiden suuret korjauskulut. Kehittämisen painopiste on hyötykäyttökapasiteetin nostamisessa

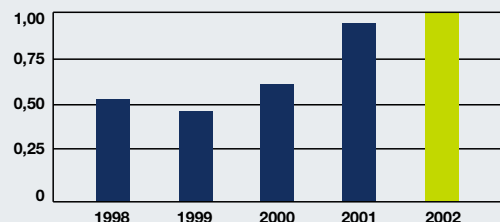
ja laitostoiminnan tehokkuuden parantamisessa. Ympäristötuotteiden liikevaihto kasvoi ja kannattavuus parani.

Kiinteistöpalveluiden liikevaihto oli 87,8 miljoonaa euroa (79,8 milj. €). Liikevaihto kasvoi 10,0 %. Liikevoitto oli 6,2 miljoonaa euroa (7,7 milj. €). Siivouspalveluiden liikevoitto oli hyvä huolimatta siitä, että sitä heikensivät odotetusti vertailukautista suuremmat eläkekustannukset. Edellisvuotiselle tasolle siivouspalveluiden liikevoitto ei kuitenkaan yltänyt.

Toimialan liikevoittoa heikensi myös kiinteistönhoidon huono tulos vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Vuoden jälkipuoliskolla kiinteistönhoidon tulos oli hyvä, mikä johtui uusien tuotannon suunnittelu- ja ohjausmenetelmien käyttöönotosta sekä kesällä tehdyistä tuotannon tehostamistoimenpiteistä.

Teollisuuspalveluiden liikevaihto oli 57,0 miljoonaa euroa (52,9 milj. €). Liikevaihto kasvoi 7,8 %. Kaikkien tuotelinjojen paitsi teollisuuden puhtaanapidon liikevaihto kasvoi. Kysyntä teollisuudessa heikkeni vuoden aikana. Liikevaihdon kasvu johtui eräistä suurista vahinkosaneeraustöistä ja yritysostoista. Liikevoitto oli 4,8 miljoonaa euroa (5,1 milj. €). Teollisuuden puhtaanapidon ja vahinkosaneerauksen viimeisen vuosineljänneksen tulos oli pettymys. Näillä tuotelinjoilla epäonnistuttiin volyymin vaihteluista johtuvien alihankintakulujen hallinnassa. Korjaavana toimenpiteenä tuotelinjojen johtamista keskitettiin vuoden lopulla. Kapasiteetin suhteuttaminen kysyntään on myös käynnissä. Vahinkosaneerauksessa otetaan vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä käyttöön uusi tuotannonohjausjärjestelmä.

Tulos/osake, €

1998-2001 pro forma

Liikevaihto

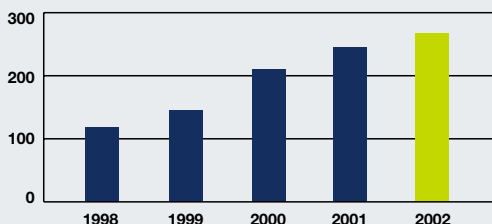
1 000 €	2002	Pro forma	
		2001	Muutos %
Ympäristöpalvelut	122 327	113 087	8,2
Kiinteistöpalvelut	87 841	79 836	10,0
Teollisuuspalvelut	57 007	52 895	7,8
Yhteensä	267 175	245 818	8,7

Liikevoitto

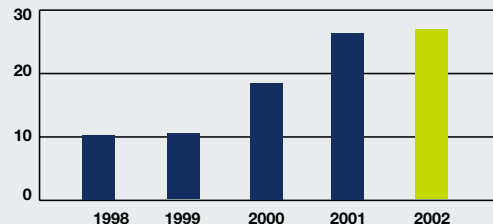
1 000 €	2002		Pro forma 2001	
	1 000 €	%	1 000 €	%
Ympäristöpalvelut	15 863	13,0	13 515	12,0
Kiinteistöpalvelut	6 219	7,1	7 659	9,6
Teollisuuspalvelut	4 767	8,4	5 114	9,7
Yhteensä	26 849	10,0	26 288	10,7

Tulos vuosineljänneksittäin

1 000 €	IV/2002	III/2002	II/2002	I/2002	IV/2001	III/2001	II/2001	I/2001
Liikevaihto								
Ympäristöpalvelut	31 819	32 151	31 017	27 340	28 959	28 681	29 157	26 290
Kiinteistöpalvelut	22 914	21 710	21 543	21 674	20 246	19 680	19 609	20 301
Teollisuuspalvelut	14 116	16 455	14 483	11 953	13 344	13 476	14 553	11 522
Yhteensä	68 849	70 316	67 043	60 967	62 549	61 837	63 319	58 113
Liikevoitto								
Ympäristöpalvelut	3 726	5 464	3 792	2 881	2 574	4 218	3 371	3 352
Kiinteistöpalvelut	1 694	2 686	572	1 267	1 700	2 994	1 338	1 627
Teollisuuspalvelut	414	2 770	1 474	109	964	1 934	1 988	228
Yhteensä	5 834	10 920	5 838	4 257	5 238	9 146	6 697	5 207
Nettorahoituskulut	-866	-954	-926	-931	-931	-1 334	-1 178	-1 351
Voitto ennen satunnaisia eriä	4 968	9 966	4 912	3 326	4 307	7 812	5 519	3 856
Liikevoittoprosentti								
Ympäristöpalvelut	11,7	17,0	12,2	10,5	8,9	14,7	11,6	12,8
Kiinteistöpalvelut	7,4	12,4	2,7	5,8	8,4	15,2	6,8	8,0
Teollisuuspalvelut	2,9	16,8	10,2	0,9	7,2	14,4	13,7	2,0
Lassila & Tikanoja	8,5	15,5	8,7	7,0	8,4	14,8	10,6	9,0

Liikevaihto, milj. €

1998-2001 pro forma

Liikevoitto, milj. €

1998-2001 pro forma

Bruttoinvestoinnit

Bruttoinvestoinnit olivat 33,6 miljoonaa euroa (14,8 milj. €), joista 12,0 miljoonaa euroa oli yritysostoja. Kalustoa uusittiin ja tuotannollisia toimitiloja laajennettiin sekä ostettiin 16 pienehköä yritystä. Poistot olivat 22,2 miljoonaa euroa (22,0 milj. €).

Investoinnit taseryhmittäin

Milj. €	2002	Pro forma 2001
Kiinteistöt	4,6	3,5
Koneet ja kalusto	19,4	9,1
Muut aineelliset hyödykkeet	1,3	0,6
Arvopaperit ja liikearvot	7,5	1,2
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	0,8	0,4
Yhteensä	33,6	14,8

Joulukuussa allekirjoitettiin kauppakirja SPS Siivouspalvelut Oy:n ostosta Suomen Posti Oyj:ltä. Kauppa astui voimaan vuoden 2003 alusta. SPS Siivouspalveluiden liikevaihto on 13,5 miljoonaa euroa ja sen palveluksessa on noin 700 henkilöä.

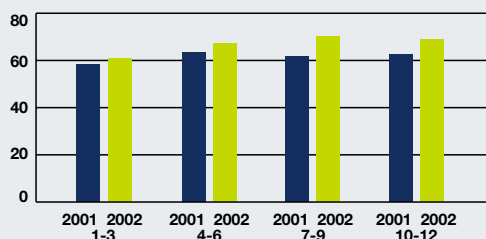
Sijoitettu pääoma

Sijoitettu pääoma säilyi edellisvuotisella tasolla.

1 000 €	31.12.2002	31.12.2001
Pysyvät vastaavat	176 659	166 538
Vaihtuvat vastaavat	35 399	42 578
Laskennallinen verovelka	-5 827	-4 957
Ostovelat	-6 581	-9 619
Siirtovelat	-4 612	-4 440
Muut korottomat velat	-29 530	-24 537
Sijoitettu pääoma	165 508	165 563

Pysyviä vastaavia kasvattivat poistoja suuremmat investoinnit. Rahavarat ja käyttöpääoma pienenevät. Sijoitetun pääoman kiertonopeus oli 1,6. Vuotta aiemmin se oli 1,5.

Liikevaihto vuosineljänneksittäin, milj. €

2001 pro forma

Rahoitus

Korollista vierasta pääomaa oli 7,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Nettorahoituskulut pienenevät 23,3 % edellisvuotisesta ja olivat 3,7 miljoonaa euroa (4,8 milj. €). Ne olivat 1,4 % (2,0 %) liikevaihdosta ja 13,7 % (18,2 %) liikevoitosta. Käyttö-pääomasta vapautui 5,7 miljoonaa euroa (0,7 milj. €). Omavaraisuusaste oli 41,0 % (38,1 %) ja gearing-prosentti 84,4 (91,9). Investoinnit rahoitettiin liiketoiminnan rahavirralla. Maksuvalmius oli hyvä.

Tuotekehitys

Lassila & Tikanojan tuotekehityksen tehtävänä on uusien tuotteiden kehittäminen ja nykyisten palveluiden uudistaminen. Tuotekehitysprojektien kustannukset olivat 0,6 miljoonaa euroa (0,2 % liikevaihdosta). Suurimmat projektit olivat suurten toimistojen siivoukseen kehitetyn Reilu®-palvelun uudistaminen, L&T:n palvelut kaupalle sekä palvelukokonaisuus sellu- ja paperiteollisuudelle.

Henkilöstö

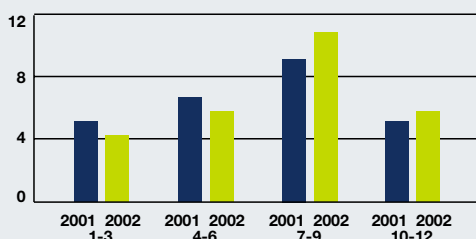
Henkilöstömäärä oli vuoden 2002 aikana keskimäärin 3 763 kokopäiväiseksi muutettuna. Vuoden lopussa Lassila & Tikanojan palveluksessa oli 4 848 henkilöä.

Muutokset konsernirakenteessa

Lassila & Tikanoja siirtyi käyttämään myös operatiivisessa toiminnassa Lassila & Tikanoja -nimeä, kun tytäryhtiö Säkkiväline Oy sulautui emoyhtiöön 1.4.2002. Myös Servisec Oy fuusioitiin Lassila & Tikanoja Oyj:öön.

Emoyhtiöön ostettiin elintarviketeollisuuden puhdistuksiin erikoistuneen Mikon Oy Laatupalveluiden koko osakekanta. Perustettiin L&T Advance Oy, L&T Deili Oy ja L&T Development Oy. Myytiin Kiinteistö Oy Tampereen Sarankulma.

Liikevoitto vuosineljänneksittäin, milj. €

2001 pro forma

Konserniin ostettiin pahvin- ja kartonginkiertäysyritys Pahvipojat Oy:n, Oy Hangon Jättekuljetus – Hangö Avfallstransport Ab:n, ongelmajätehuollon myyntiyhtiö Finreci Oy Ab:n, A & Top-Siivous Oy:n ja Suur-Jyväskylän Siivouskeskus Oy:n osakekannat. Finreci Oy Ab:n oston myötä konsernin omistusosuus L&T Vedenkierrätys Oy:ssä nousi 100 prosenttiin.

Konserniin ostettiin 2/3 kierrätysmuovia käsittelevän Muoviporti Oy:n osakkeista. Muoviporti Oy omistaa 50 % RE Plast Ou:sta ja 48,1 % Viwaplast Oy:stä, joista tuli konsernin osakkuusyhtiöitä.

L&T Ongelmajätehuolto Oy (entinen Finreci Oy) asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan.

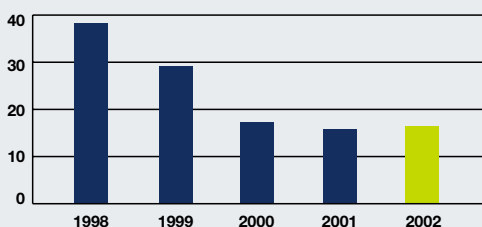
Ostettiin seuraavien yhtiöiden liiketoiminnat: Ympäristöhuoltopalveluihin J&T Pajunen Oy; Kiinteistöpalveluihin Jyväskylän Ykkös-Siivous Oy, Keski-Suomen YH-Rakennuttajien kiinteistöhuoltoliiketoiminta ja T. Ronkainen T:mi; Teollisuuspalveluihin HB Sisäsaneeraus Oy, Ilmastointipalvelu Airasvaara Oy, Savon Monitoimi Oy, Teo-Palvelu Ky ja Varsinais-Suomen Putkisto TV Oy.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 9.4.2002 hallitukseen valittiin uudelleen Lasse Kurkilahti ja Soili Suonoja vuosiksi 2002-2003. Hallituksen kokoonpano on Heikki Hakala, Lasse Kurkilahti, Juhani Lassila, Juhani Majjala ja Soili Suonoja. Hallituksen puheenjohtaja on Juhani Majjala ja varapuheenjohtaja Heikki Hakala. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö.

Yhtiökokous päätti optio-oikeuksien antamisesta Lassila & Tikanoja -konsernin avainhenkilöille ja Lassila & Tikanoja Oy:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle. Yhtiö antaa yhteensä enintään 400 000 optio-oikeutta. Kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään yhden Lassila & Tikanoja Oy:n osakkeen, joten yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta merkintöjen seurauksena enintään 400 000 uudella osakkeella. Kukin osake tuottaa yhden äänen. Näiden osakkeiden osuus on 2,5 % yhtiön

Sijoitetun pääoman tuotto, %

1998-2001 pro forma

tämänhetkisestä osakemäärästä ja sen tuottamista äänistä. Yhtiön avainhenkilöt ovat tähän mennessä saaneet merkitä yhteensä 128 000 optiota, joilla osakkeen merkintähinta on 19,42 euroa.

Yhtiön osakkeet

Lassila & Tikanoja Oy:n osakkeita vaihdettiin 1.1. – 31.12.2002 Helsingin Pörssissä 2 889 677 kappaletta, mikä on 18,3 % osakkeiden lukumäärästä. Kaupantekokurssi vaihteli 13,00 ja 22,25 euron välillä. Viimeinen kaupantekokurssi oli 15,50 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo 31.12.2002 oli 245,3 miljoonaa euroa.

Yhteenveto muista AML 2:7:n mukaisista pörssitiedotteista

5.3.2002 yhtiö tiedotti, että sen tytäryhtiö Säkkiväline Oy sulautuu emoyhtiönsä 1.4.2002. Sulautumisen jälkeen yhtiön operatiivinen toiminta tapahtuu Lassila & Tikanoja Oy:n nimellä ja yhtiö lanseeraa kaikki toimialat kattavan L&T-tuotemerkin.

15.10.2002 yhtiö antoi pörssitiedotteen, jossa kerrottiin ennakkotietoja kolmannen vuosineljänneksen tuloksesta.

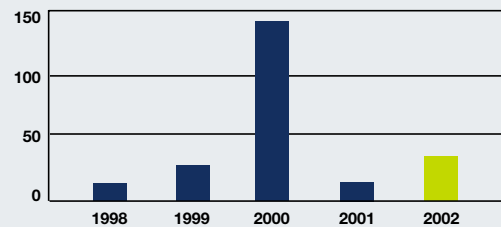
Voitonjako

Yhtiön tulos/osake oli 1,00 euroa ja liiketoiminnan rahavirta/osake 2,66 euroa. Yhtiön hallitus esittää 1.4.2003 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,75 euroa osakkeelta. Jaettavan osingon määrä on 11 869 731,00 euroa. Ehdotettu osinko on 74,7 % osakekohtaisesta tuloksesta.

Näkymät vuodelle 2003

Lassila & Tikanojan palvelujen kysyntä kasvaa pitkällä aikavälillä vakaasti. Vuonna 2003 liikevaihdon arvioidaan kasvavan selvästi nopeammin kuin vuonna 2002 ja tuloksen paranevan. Arviota tukevat muun muassa viime vuonna tehdyt yritysostot, myyntiresurssien vahvistuminen ja uudet tuotannonohjausjärjestelmät.

Investoinnit, milj. €

1998-2001 pro forma

Konsernituloslaskelma

1.1. - 31.12. 1 000 €	2002	%	Pro forma 2001	%	Liitetieto
Liikevaihto	267 175	100,0	245 818	100,0	1
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-217 611		-201 853		
Bruttokate	49 564	18,6	43 965	17,9	
Myynnin ja markkinoinnin kulut	-8 582		-5 447		
Hallinnon kulut	-8 637		-7 294		
Liiketoiminnan muut tuotot	993		1 076		4
Liiketoiminnan muut kulut	-584		-513		
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	32 754	12,3	31 787	12,9	
Liikearvon poistot	-5 905		-5 499		
Liikevoitto	26 849	10,0	26 288	10,7	2,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 677	-1,4	-4 794	-2,0	5
Voitto ennen satunnaisia eriä	23 172	8,7	21 494	8,7	
Satunnaiset erät					
Voitto ennen veroja	23 172	8,7	21 494	8,7	
Tuloverot	-7 189	-2,7	-6 674	-2,7	6
Vähemmistöosuudet	-99		24		
Tilikauden voitto	15 884	5,9	14 844	6,0	

Konsernitase

31.12. 1 000 €	2002	%	2001	%	Liitetieto
VASTAAVAA					
Pysyvät vastaavat					
Aineettomat hyödykkeet					7
Aineettomat oikeudet	41		39		
Liikearvo	80 983		79 514		
Muut pitkävaikuttiset menot	2 756		2 019		
Ennakkomaksut	15		35		
	83 795	39,5	81 607	39,0	
Aineelliset hyödykkeet					8
Maa-alueet	3 412		3 339		
Rakennukset ja rakennelmat	24 270		21 040		
Koneet ja kalusto	54 357		49 310		
Muut aineelliset hyödykkeet	2 916		3 249		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 441		4 598		
	89 396	42,2	81 536	39,0	
Sijoitukset					9
Osakkuusyritysten osakkeet	281		215		
Muut osakkeet ja osuudet	3 187		3 180		
	3 468	1,6	3 395	1,6	
Pysyvät vastaavat yhteensä	176 659	83,3	166 538	79,6	
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus					
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 665		1 618		
Muu vaihto-omaisuus	646		108		
	2 311	1,1	1 726	0,8	
Pitkäaikaiset saamiset					
Lainasaamiset	1		1		
Lyhytaikaiset saamiset					10
Myyntisaamiset	23 812		24 631		
Muut saamiset	162		169		
Siirtosaamiset	4 318		3 746		
	28 292	13,3	28 546	13,7	
Rahat ja pankkisaamiset	4 795	2,3	12 305	5,9	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	35 399	16,7	42 578	20,4	
Vastaavaa yhteensä	212 058	100,0	209 116	100,0	

31.12. 1 000 €	2002	%	2001	%	Liitetieto
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					11,12
Osakepääoma	7 913		7 913		
Ylikurssirahasto	7 518		7 518		
Edellisten tilikausien voitto	54 666		49 318		
Tilikauden voitto	15 884		14 844		
Oma pääoma yhteensä	85 981	40,6	79 593	38,1	
Vähemmistöosuudet	895	0,4			
Pakolliset varaukset	526	0,2	526	0,2	13
Vieras pääoma					
Laskennallinen verovelka	5 827	2,7	4 957	2,4	12
Pitkäaikainen					14
Lainat rahoituslaitoksilta	66 343		75 512		
Saadut ennakot	3		2		
Muut velat	104		720		
	66 450	31,3	76 234	36,4	
Lyhytaikainen					
Joukkovelkakirjalainat	2 488				
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167		9 211		
Saadut ennakot	1		1		
Ostovelat	6 581		9 619		
Muut velat	29 530		24 534		
Siirtovelat	4 612		4 441		
	52 379	24,8	47 806	22,9	
Vieras pääoma yhteensä	124 656	58,8	128 997	61,7	
Vastattavaa yhteensä	212 058	100,0	209 116	100,0	

Konsernin rahoituslaskelma

1000 €	2002	Pro forma 2001
Liiketoiminta		
Liikevoitto	26 849	26 288
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	22 220	21 962
Muut oikaisut	-470	-478
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	48 599	47 772
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	3 646	1 768
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	-309	670
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	2 327	-1 719
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	54 263	48 491
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-4 177	-5 207
Saadut korot liiketoiminnasta	439	232
Maksetut välittömät verot	-8 491	-2 794
Liiketoiminnan rahavirta	42 034	40 722
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	-9 737	-316
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-22 965	-14 704
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1 578	1 570
Investoinnit muihin sijoituksiin	-28	-951
Luovutustulot muista sijoituksista	179	58
Saadut osingot investoinneista	9	9
Investointien rahavirta	-30 964	-14 334
Rahoitus		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	2 488	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-11 584	-9 315
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-9 484	-7 913
Rahoituksen rahavirta	-18 580	-17 228
Rahavarojen muutos	-7 510	9 160
Rahavarat 1.1.	12 305	3 145
Rahavarat 31.12.	4 795	12 305
Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. hankittujen uusien tytäryritysten takia.		
Lisätiedot ostetuista konserniyhtiöistä ja liiketoiminnoista:		
Rahat ja pankkisaamiset	1 430	205
Vaihto-omaisuus	277	
Saamiset	2 678	166
Liikearvo	7 036	237
Muu käyttöomaisuus	4 076	77
Lyhytaikainen vieras pääoma	-2 912	-164
Pitkäaikainen vieras pääoma	-1 249	
Laskennallinen verovelka/verosaaminen	-169	
Hankintahinta	11 167	521
./. Rahavarat	-1 430	-205
Investoinnit konserniyrityksiin	9 737	316

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET KONSERNITILINPÄÄTÖS

Laajuus

Konsernitilinpäätöksessä ovat mukana ne yhtiöt, joissa Lassila & Tikanoja Oyj:llä oli tilikaudella suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % äänimäärästä. Alakonserneista ei ole laadittu erillisiä konsernitilinpäätöksiä. Yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä omistustajan loppuun. Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvista yrityksistä ovat liitetiedoissa sivulla 28.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintahinnasta on vähennetty yhtiön hankintahetken oma pääoma mukaan lukien verovelalla vähennetyt varaukset. Näin syntyvä tase-erille kohdistamaton liikearvo muodostuu ammattitaidosta ja markkinaosuudesta ja se poistetaan vaikutusaikanaan 5-10 vuodessa. WM Ympäristöpalvelut Oy:n (nyk. Säkkipäiväline Ympäristöpalvelut Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa) kaupassa syntyneen liikearvon poisto-aika on 20 vuotta, koska se liittyy merkittävän markkina-aseman hankkimiseen. Samoja periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös liiketoimintakaupoista syntyneisiin liikearvoihin.

Vähemmistöosuudet on erotettu omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty taseessa omana eränään.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Tytärtyhtiöiden sulautuminen ja purkautuminen

Tytärtyhtiöfuusiolla ja tytäryhtiön purkautumisella ei ole ollut vaikutusta konsernin vapaaseen omaan pääomaan.

Pakolliset varaukset

WM Ympäristöpalvelut Oy:n hankintahetkellä on laskettu pakollinen varaus toimintojen yhdistämiskustannuksista. Tämä yhdistämiskustannusvaraus on esitetty taseessa pakollisena varauksena, jota on tuloitettu yhdistämiskustannuksia vastaan. Jäljellä olevalla osuudella varaudutaan eräisiin avoimiin kustannuksiin. Varauksesta on kirjattu laskennallinen verosaaminen, joka pienensi konsernin laskennallista verovelkaa.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

Tilinpäätössiirtojen kertymä on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä sen muutos konsernituloslaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden tulokseen. Laskennallinen verovelka on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa ja esitetty taseessa omana eränä vieraassa pääomassa. Laskennallisesta verovelasta on vähennetty laskennallinen verosaaminen ja verovelka on esitetty taseessa nettomääräisenä.

Tuloverot

Säkkipäiväline Ympäristöpalvelut Oy on asetettu vapaaehtoiseen selvitystilaan ja yhtiön liiketoiminta on siirretty ennakkojako-osana osakkaalle Säkkipäiväline Puhtaanapito Oy:lle (fuusioitu Säkkipäiväline Oy:öön, joka on fuusioitu Lassila & Tikanoja Oyj:öön). Veroasiamies vaati Säkkipäiväline

Ympäristöpalvelut Oy:n (vapaaehtoisessa selvitystilassa) ja Säkkipäiväline Puhtaanapito Oy:n (fuusioitu Säkkipäiväline Oy:öön, joka on fuusioitu Lassila & Tikanoja Oyj:öön) vuoden 2000 verotusten kumoamista ja palauttamista uudelleen verotettaviksi. Riita koskee purkutappion vähennyskelpoisuutta. Konserniverokeskuksen oikaisulautakunta hylkäsi veroasiamiehen vaatimuksen. Veroasiamies on valittanut verotuksesta Helsingin hallinto-oikeudelle.

Konsernin tuloslaskelmaan sisältyvät konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot sekä tilinpäätössiirtojen kertymästä laskettu verovelan muutos. Tytäryhtiöiden osingonjakoon liittyvä yhtiöveron hyvitys on konsernituloslaskelmassa vähennetty tilikauden veroista. Kiinteistöjen arvonorotuksista myyntitilanteessa mahdollisesti syntyvää verovelkaa ei ole kirjattu tilinpäätökseen.

Kirjanpidon ja verotuksen välisistä eroista on kirjattu laskennallinen verosaaminen ja verovelka.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella alkuperäisestä hankintahinnasta. Vuotuiset poistojat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	5 – 25 vuotta
Kuljetusvälineet	6 – 8 vuotta
Koneet ja kalusto	4 – 10 vuotta
Liikearvot	5 – 20 vuotta
Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5 – 10 vuotta

Käytettynä ostettujen koneiden ja kaluston poistoajat ovat puolet yllämainituista ajoista. Tilikauden aikana hankitun käyttöomaisuuden poistot on laskettu käyttöönnotosta lähtien. Maa-alueista ja arvonorotuksista ei ole tehty poistoja. Maa-alueiden ja rakennusten arvoja on korotettu viimeksi vuonna 1987. Muut pitkävaikutteiset menot ovat vuokratiloinen perusparannuskuluja ja vuokratonttien maanrakennustöitä.

Leasing-vuokrat on käsitelty vuosikuluina.

Konserniliikearvot ja liikearvot on esitetty yhtenä eränä taseessa rivillä liikearvot sekä niiden poistot tuloslaskelmassa yhdessä rivillä liikearvon poistot.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus on arvostettu taseessa käyttäen liukuvaa keskihintaa hankinnasta johtuneiden muuttuvien menojen tai tätä alemman todennäköisen jälleenhankinta- tai myyntihinnan määräisenä. Kierrätyspalvelujen vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteella valmistuksesta johtuneiden muuttuvien menojen tai tätä alemman todennäköisen jälleenhankinta- tai myyntihinnan määräisenä. Välillisiä kustannuksia ei ole aktivoitu.

Liikevaihto

Myyntituotoista on vähennetty myynnin välilliset verot, annetut alennukset sekä myynnin kurssierot. Myyntirahdit ja muut myynti- ja toimintuskulut on käsitelty luonteensa mukaisesti hankinnan tai myynnin kuluina. Luottotappiot on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin.

Konserni

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi.

Eläkemenojen jaksotus

Konserniyhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden lakisääteinen eläketurva on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan suoriteperusteisia palkkoja.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu tapahtumapäivän kurssiin. Valuuttamääräiset saamiset ja velat on muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän Euroopan Keskuspankin keskkurssia. Kurssierot on merkitty tuloslaskelmaan.

PRO FORMA -TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Lassila & Tikanoja -konserni syntyi Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) jakautumisessa 30.9.2001. Vuodelta 2001 on laadittu virallinen tilinpäätös uuden Lassila & Tikanoja Oyj:n ensimmäiseltä tilikaudelta 30.9.-31.12.2001 sekä pro forma -tilinpäätös konsernista vertailutietoineen kaudelta 1.1.-31.12.2001.

Pro forma -luvut on laskettu ikään kuin Lassila & Tikanoja -yhtymän jakautuminen olisi tullut voimaan 1.1.1997. Tilikausien 1997-2001 uutta Lassila & Tikanoja -konsernia koskevat pro forma -laskelmat perustuvat Lassila & Tikanoja -yhtymän tilinpäätöksiin ajalta 1.1.1997-30.9.2001 sekä uuden Lassila & Tikanoja -konsernin tilinpäätökseen ajalta 30.9.-31.12.2001. Uuteen Lassila & Tikanoja -konserniin on yhdistelty jakautumissuunnitelman mukaiset yhtiöt.

Konsernitilinpäätökset on laadittu siten, että syntyvien uusien konsernien yhteenlasketut omat pääomat vastaavat jakautuvan konsernin omaa pääomaa 30.09.2001. Emoyhtiön taseena on käytetty jakautumissuunnitelman mukaista tasetta. Sisäiset eliminoinnit on tehty vastaamaan jakautumisen jälkeistä konsernirakennetta. Osingoiksi on laskettu puolet Lassila & Tikanoja Oyj:n (entinen) vuoden 2000 osingoista. Yksityiskohtaisemmin pro forma -laskentaa on selvitetty täydennetyssä jakautumis/tarjousesitteessä (26.9.2001).

1. Liikevaihto

1 000 €	2002	%	Pro forma 2001	%
Liikevaihto toimialoittain				
Ympäristöpalvelut	122 327	45,8	113 087	46,0
Kiinteistöpalvelut	87 841	32,9	79 836	32,5
Teollisuuspalvelut	57 007	21,3	52 895	21,5
Yhteensä	267 175	100,0	245 818	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	265 496	99,4	244 865	99,6
Muut Pohjoismaat	733	0,3	383	0,2
Muut EU-maat	536	0,2	148	0,1
Muu Eurooppa	398	0,1	351	0,1
Muut maat	12		71	
Yhteensä	267 175	100,0	245 818	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2002	Pro forma 2001
Henkilökunta keskimäärin		
Toimihenkilöt	691	646
Työntekijät	3 072	3 030
Yhteensä	3 763	3 676
Tilikauden henkilöstökulut 1 000 €		
Palkat ja palkkiot	88 148	79 780
Eläkekulut	14 784	12 401
Muut henkilösivukulut	5 808	6 346
Yhteensä	108 740	98 527
Johdon palkat ja palkkiot		
Hallitusten jäsenet ja toimitusjohtaja	355	172*

* Sisältää hallituksen palkkiot ajalta 1.10. - 31.12.2001

Hallituksen puheenjohtajalla ja konsernin toimitusjohtajalla on lakisääteiset eläkevakuutukset.

Hallituksen puheenjohtajalla on eläkesopimus, joka koskee tapauksista, että hänen tehtävänsä päätoimisena puheenjohtajana lakkaa ennen lakisääteistä eläkeikää. Emoyhtiön hallituksen muilla jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Toimitusjohtajalla on sopimus, joka mahdollistaa eläkkeelle siirtymisen 60-vuotiaana.

Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Poistot

1 000 €	2002	Pro forma 2001
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	14 474	14 482
Myyntin ja markkinoinnin poistot	453	458
Hallinnon poistot	1 388	1 523
Liikearvon poistot	5 905	5 499
Yhteensä	22 220	21 962

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2002	Pro forma 2001
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	524	634
Osakkeiden myyntivoitot	99	19
Vuokratuotot	11	56
Luottotappioiden palautukset	40	80
Muut	288	244
Yhteensä	962	1 033
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	31	43
Yhteensä	993	1 076
Liiketoiminnan muut kulut		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	120	167
Osakkeiden myyntitappiot	31	15
Luottotappiot	328	298
Muut	105	33
Yhteensä	584	513

7. Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Liike- arvo	Muut pitkä- vaik. menot	Ennako- maksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	59	115 704	3 685	35	119 483
Lisäykset	7	7 374	838		8 219
Vähennykset			-199		-199
Siirrot erien välillä			284	-20	264
Hankintameno 31.12.	66	123 078	4 608	15	127 767
Kertyneet poistot 1.1.	-20	-36 190	-1 666		-37 876
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			196		196
Tilikauden poistot	-5	-5 905	-382		-6 292
Kertyneet poistot 31.12.	-25	-42 095	-1 852		-43 972
Kirjanpitoarvo yhteensä	41	80 983	2 756	15	83 795

5. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2002	Pro forma 2001
Osinkotuotot	13	12
Muut korko- ja rahoitustuotot	423	250
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4 113	-5 056
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-3 677	-4 794
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja	420	250
Korkokuluja	4 086	5 036
Kurssieroja (netto)	3	-2

Kurssierot ovat rahoitustoiminnan kurssieroja. Kurssierojen positiivinen nettomäärä sisältyy tuloslaskelman erään muut korko- ja rahoitustuotot ja negatiivinen nettomäärä erään korkokulut ja muut rahoituskulut. Myynneistä ja ostoista syntyneet kurssierot on kirjattu joko myynnin tai ostojen oikaisueriksi.

6. Tuloverot

1 000 €	2002	Pro forma 2001
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	6 549	6 029
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	9	1 941
Laskennallisen verovelan muutos*	631	-1 296
Yhteensä	7 189	6 674
* Laskennallisen verovelan ja saatavan muutos		
Tilinpäätössiirroista	305	-87
Jaksotuseroista	492	620
Yhdistelytoimenpiteistä	-166	-1 829
Yhteensä	631	-1 296

Konserni

8. Aineelliset hyödykkeet

1 000 €	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 137	22 889	111 436	7 380	4 598	148 440
Lisäykset	320	2 137	17 653	712	4 440	25 262
Vähennykset	-247	-379	-3 207	-2		-3 835
Siirrot erien välillä		2 917	1 354	67	-4 597	-259
Hankintameno 31.12.	2 210	27 564	127 236	8 157	4 441	169 608
Kertyneet poistot 1.1.		-3 905	-62 126	-4 131		-70 162
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		162	2 456	2		2 620
Tilikauden poistot		-1 607	-13 209	-1 112		-15 928
Kertyneet poistot 31.12.		-5 350	-72 879	-5 241		-83 470
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	1 202	2 056				3 258
Kirjanpitoarvo yhteensä	3 412	24 270	54 357	2 916	4 441	89 396
Tuotantokoneiden ja -laitteiden tasearvo 31.12.			50 848			

9. Sijoitukset

1 000 €	Osuudet omistusyhteys- yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	146	3 180	3 326
Lisäykset	38	122	160
Vähennykset		-111	-111
Siirrot erien välillä	4	-4	
Hankintameno 31.12.	188	3 187	3 375
Pääomaokaisu 1.1.	69		69
Vähennykset	-7		-7
Osuus osakkuusyrityksen tuloksesta	31		31
Pääomaokaisu 31.12.	93		93
Kirjanpitoarvo yhteensä	281	3 187	3 468

Konsernin osuus yhtiön osakkeista ja äänimäärästä%

Konserniyritykset

Emoyhtiön omistamat

EM-business Oy, Helsinki	100,0
Kanta-Hämeen Ympäristöyhtiö Oy, Helsinki	100,0
Kiinteistö Oy Meritonntu, Espoo	100,0
Kiinteistö Oy Vantaan Valimotie 33, Vantaa	100,0
L&T Advance Oy, Helsinki	100,0
L&T Deili Oy, perustettava yhtiö, Helsinki	100,0
L&T Development Oy, Helsinki	100,0
L&T Kalusto Oy, Helsinki	100,0
L&T Palvelu Oy, Helsinki	100,0
L&T Vedenkierrätys Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöhuolto Oy, Helsinki	100,0
Mikon Oy Laatumpalvelut, Helsinki	100,0
Säkkiväline Ympäristöpalvelut Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa, Helsinki	100,0

Tytärtyhtiöiden kautta omistetut:

A & Top-Siivous Oy, Jyväskylä	100,0
Oy Hangon Jätekuljetus - Hangö Avfallstransport Ab, Hanko	100,0
L&T Muoviportti Oy, Merikarvia	66,7
L&T Ongelmajätehuolto Oy, vapaaehtoisessa selvitystilassa, Helsinki	100,0
Pahvipojat Oy, Kemi	100,0
Suur-Jyväskylän Siivouskeskus Oy, Jyväskylä	100,0

Osakkuusyritykset

Emoyhtiön omistamat

Suomen Keräystuote Oy, Tampere	25,6
RL-Huolinta Oy, Mikkeli	33,3
Rodnik A/O, Pietari, Venäjä	35,0

Tytärtyhtiön kautta omistetut:

Re Plast Ou, Viro	33,3
Viwaplast Oy, Valkeakoski	32,1

Osakkuusyritykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

10. Saamiset

1 000 €	2002	2001
Siirtosaamiset		
Korot		18
Kela, työterveyshuollon korvaukset	645	459
Lakisääteiset henkilövakuutukset	848	1 809
Vakuutukset	90	132
Välilliset verot	1 306	1 211
Välittömät verot	803	71
Muut	626	46
Yhteensä	4 318	3 746

11. Oma pääoma

1 000 €	2002	2001
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	7 913	7 913
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	7 518	7 518
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	64 162	57 231
Osingonjako	-9 496	-7 913
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	54 666	49 318
Tilikauden voitto	15 884	14 844
Oma pääoma 31.12.	85 981	79 593
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista		
Edellisten tilikausien voitto	54 666	49 318
Tilikauden voitto	15 884	14 844
Kertyneestä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista omaan pääomaan merkitty osuus	-2 943	-2 179
Voitonjakokelpoisia varoja	67 607	61 983

12. Konsernin tilinpäätössiirtojen kertymä ja verovelka

1 000 €	31.12.2002	Muutos	1.1.2002
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Kertynyt poistoero	15 141	1 871	13 270
Laskennallinen verovelka	-4 153	-305	-3 848
Ostettu verovelkaa	-239	-239	
Tytäryhtiöiden hankintahetken oman pääoman osuus	-7 662	-419	-7 243
Vähemmistön osuus	-144	-144	
Omaan pääomaan siirretty osuus	2 943	764	2 179
Laskennallinen verosaaminen ja verovelka			
Tilinpäätössiirroista	4 392	544	3 848
Jaksotuseroista	1 934	492	1 442
Yhdistelytoimenpiteistä	-499	-166	-333
Verovelka yhteensä	5 827	870	4 957

13. Pakolliset varaukset

1 000 €	2002	2001
Muut pakolliset varaukset	526	526

WM Ympäristöpalvelut Oy:n hankintahetkellä laskettu pakollinen varaus ostetun yrityksen ja Säkkipäivälineen toimintojen yhdistämiskustannuksista. Jäljellä olevalla osuudella varaudutaan eräisiin avoimiin kustannuksiin.

14. Vieras pääoma

1 000 €	2003*)	2004	2005	2006
---------	--------	------	------	------

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina

Lainat rahoituslaitoksilta	9 167	9 167	56 833	250
----------------------------	-------	-------	--------	-----

*) Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

1 000 €	2002	2001
---------	------	------

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

Lainat rahoituslaitoksilta		261
----------------------------	--	-----

Korottomat velat

Pitkäaikaiset	5 830	4 959
Lyhytaikaiset	40 720	38 594
Yhteensä	46 550	43 553

Siirtovelat

Korot	665	732
Jätteenkäsittelymaksut	2 293	1 817
Muut jaksotetut kulut	1 654	1 892
Yhteensä	4 612	4 441

Konserni

15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1 000 €	2002	2001
Omasta puolesta		
Rahalaitoslainat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä		84
Annetut kiinteistökiinnitykset		168
Muut annetut vakuudet		
Annetut kiinteistökiinnitykset	249	81
Annetut yritysikiinnitykset	25	
Muut vakuudet	97	25
Sitoumukset, joista annettu yleisvakuus		
Rahalaitoslainat	48 417	53 333
Muut omat sitoumukset	902	390
Annetut kiinteistökiinnitykset	3 364	3 364
Muut omat vastuut		
Leasingvastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	135	149
Myöhempinä vuosina erääntyvät vuokrat	177	211

Konserni ei ole antanut ulkopuolisten puolesta pantteja, kiinnityksiä tai takauksia.

16. Johdannaissopimukset

1 000 €	2002	2001
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden arvo	52 000	52 000
Käypä arvo	-2 430	-1 410

Johdannaissopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on arvostettu tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Rahoitus ja rahoitusriskien hallinta

Rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti.

Euromääräisten tilien likviditeetti netotetaan konsernitilien avulla, ja likviditeettilyijäämät sijoitetaan rahamarkkinoille.

Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua kaikilta merkittäviltä rahoitusriskeiltä.

Korkoriski

L&T:n merkittävin korkoriski liittyy lainoihin. Lainasalkun korkosidonnaisuutta seurataan kuukausittain. Tarvittaessa lainakannan korkosidonnaisuutta voidaan muokata korkojohdannaissopimusten avulla.

Luottoriski

Rahoitusinstrumenttien luottoriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaissopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä sijoittamalla ylijäämiä tarkoin valikoitujen liikellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin.

Likviditeettiriski

L&T pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden kaikissa olosuhteissa tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla vain kohteisiin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Lyhytaikaisia, kassavirran heilahteluista johtuvia rahantarpeita varten L&T:llä on käytössä lyhytaikaisten luottojen limiitti (8 milj. euroa) ja yritystodistusohjelmat (yhteensä 25 milj. euroa).

Valuuttariski

Kaikki L&T:n lainat ovat euromääräisiä, joten translaatoriskiä ei ole. Transaktioriskikin on lähes olematon, vähäinen valuuttariski syntyy Ruotsin kruunu -määräisen tuonnin aiheuttamasta negatiivisesta SEK-positiosta.

Emoyhtiön tilinpäätös

TULOSLASKELMA

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001	Liitetieto
Liikevaihto	200 030	141	1
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-162 119	-25	
Bruttokate	37 911	116	
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-6 762		
Hallinnon kulut	-6 896	-325	
Liiketoiminnan muut tuotot	885	431	4
Liiketoiminnan muut kulut	-431	-87	
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja	24 707	135	2,3
Liikearvon poistot	-9 235		
Liikevoitto	15 472	135	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 592	-138	5
Voitto ennen satunnaisia eriä	13 880	-3	
Satunnaiset erät	-3 332	82	6
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	10 548	79	
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron lisäys/vähennys	-392	2	
Tuloverot	-4 391	-67	7
Tilikauden voitto	5 765	14	

TASE

1 000 €	2002	2001	Liitetieto
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			8
Aineettomat oikeudet	39		
Liikearvo	65 265		
Muut pitkävaikutteiset menot	2 201		
Ennakkomaksut		1	
	67 505	1	
Aineelliset hyödykkeet			9
Maa-alueet	2 998	1 685	
Rakennukset ja rakennelmat	16 565	2 325	
Koneet ja kalusto	5 461	24	
Muut aineelliset hyödykkeet	57	16	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 269		
	27 350	4 050	
Sijoitukset			10
Osuudet saman konsernin yrityksissä	11 815	77 822	
Osakkuusyriyten osakkeet	158		
Pääomalinasaamiset saman konsernin yrityksiltä	100		
Muut osakkeet ja osuudet	3 015	34	
	15 088	77 856	
Pysyvät vastaavat yhteensä	109 943	81 907	
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 665		
Muu vaihto-omaisuus	63		
	1 728		
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	1		
Lyhytaikaiset saamiset			11
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	49 565		
Myyntisaamiset	22 851		
Muut saamiset	145		
Siirtosaamiset	2 016	72	
	74 577	72	
Rahat ja pankkisaamiset	4 391	12 024	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	80 697	12 096	
Vastaavaa yhteensä	190 640	94 003	

1 000 €	2002	2001	Liitetieto
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			12
Osakepääoma	7 913	7 913	
Ylikurssirahasto	7 518	7 518	
Edellisten tilikausien voitto	47 585	57 067	
Tilikauden voitto	5 765	14	
Oma pääoma yhteensä	68 781	72 512	
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	3 317	57	
Vieras pääoma			13
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta	66 250		
Saadut ennakot	3		
Muut velat	54		
	66 307		
Lyhytaikainen			
Joukkovelkakirjalainat	2 488		
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167		
Saadut ennakot	1		
Ostovelat	5 244	30	
Velat saman konsernin yrityksille	7 204	21 136	
Muut velat	24 567	268	
Siirtovelat	3 564		
	52 235	21 434	
Vieras pääoma yhteensä	118 542	21 434	
Vastattavaa yhteensä	190 640	94 003	

Emoyhtiö

RAHOITUSLASKELMA

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Liiketoiminta		
Liikevoitto	15 472	135
Oikaisut:		
Suunnitelman mukaiset poistot	12 809	10
Muut oikaisut	-234	-22
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	28 047	123
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys/vähennys	4 905	-9
Vaihto-omaisuuden lisäys/vähennys	186	
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys/vähennys	-195	122
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	32 943	236
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-2 833	-224
Saadut korot liiketoiminnasta	1 886	68
Maksetut välittömät verot	-4 801	
Liiketoiminnan rahavirta	27 195	80
Investoinnit		
Investoinnit konserniyrityksiin	-102	
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-4 714	
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	209	22
Investoinnit muihin sijoituksiin	-102	
Luovutustulot muista sijoituksista	205	
Saadut osingot investoinneista	14	
Investointien rahavirta	-4 490	22
Rahoitus		
Saatu konserniavustusta	164	
Lyhytaikaisten konsernin sisäisten lainojen nostot		7 224
Lyhytaikaisten lainojen nostot	2 488	
Lyhytaikaisten konsernin sisäisten lainojen takaisinmaksut	-14 393	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-9 113	
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-9 484	
Rahoituksen rahavirta	-30 338	7 224
Rahavarojen muutokset	-7 633	7 326
Rahavarat kauden alussa	12 024	4 698
Rahavarat kauden lopussa	4 391	12 024

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. hankittujen uusien tytäryritysten ja valuuttakurssien muutosten takia.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto

1 000 €	2002	%	30.9.-31.12. 2001	%
Liikevaihto toimialoitain				
Ympäristöpalvelut	91 275	45,6	84	59,6
Kiinteistöpalvelut	63 544	31,8	20	14,2
Teollisuuspalvelut	45 211	22,6	37	26,2
Yhteensä	200 030	100,0	141	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	198 720	99,3	141	100,0
Muut Pohjoismaat	585	0,3		
Muut EU-maat	366	0,2		
Muu Eurooppa	357	0,2		
Muut maat	2			
Yhteensä	200 030	100,0	141	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2002	30.9.-31.12. 2001
Henkilökunta keskimäärin		
Toimihenkilöt	499	3
Työntekijät	2 211	
Yhteensä	2 710	3

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	60 685	110
Eläkekulut	9 858	16
Muut henkilösivukulut	4 033	8
Yhteensä	74 576	134

Johdon palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja	355	60
--	-----	----

Katso konsernin tilinpäätöksen liitetieto 2.

3. Poistot

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Toimintokohtaiset poistot		
Hankinnan ja valmistuksen poistot	3 275	5
Myyntin ja markkinoinnin poistot	209	
Hallinnon poistot	90	5
Liikkeen arvovien poistot	9 235	
Yhteensä	12 809	10

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtiin aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Liiketoiminnan muut tuotot		
Saman konsernin yrityksiltä		
Hallintoveloitus	346	346
Muilta		
Fuusiovoitto	31	
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	171	22
Osakkeiden myyntivoitot	98	
Vuokratuotot	11	
Luottotappioiden palautukset	29	
Muut	199	63
Yhteensä	885	431
Liiketoiminnan muut kulut		
Saman konsernin yrityksille		
Hallintoveloitus	87	87
Muille		
Käyttöomaisuuden myynti- ja romutustappiot	5	
Osakkeiden myyntitappiot	31	
Luottotappiot	243	
Muut	65	
Yhteensä	431	87

5. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Osinkotuotot	20	
Muut korko- ja rahoitustuotot	1 889	85
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-3 501	-223
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 592	-138
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	1 511	
Muilta	375	85
Korkokuluja		
Samana konsernin yrityksille	487	223
Muille	2 997	
Kurssieroja (netto)	3	-2

Kurssierot ovat rahoitustoiminnan kurssieroja. Kurssierojen positiivinen nettomäärä sisältyy tuloslaskelman erään muut korko- ja rahoitustuotot ja negatiivinen nettomäärä erään korkokulut ja muut rahoituskulut. Myynneistä ja ostoista syntyneet kurssierot on kirjattu joko myynnin tai ostojen oikaisueriksi.

6. Satunnaiset erät

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	470	82
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	3 802	
Satunnaiset erät yhteensä	-3 332	

7. Tuloverot

1 000 €	2002	30.9.-31.12. 2001
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	4 385	24
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	6	43
Yhteensä	4 391	67

8. Aineettomat hyödykkeet

1 000 €	Aineettomat oikeudet	Liike-arvo	Muut pitkäv.menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	16		5	21
Lisäykset	7	12 354	524	12 885
Fuusioista johtuvat lisäykset	58	85 944	3 274	89 276
Vähennykset	-16		-148	-164
Siirrot erien välillä			227	227
Hankintameno 31.12.	65	98 298	3 882	102 245
Kertyneet poistot 1.1.			-4	-4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			148	148
Fuusioista kertyneet poistot	-22	-23 798	-1 631	-25 451
Tilikauden poistot	-4	-9 235	-194	-9 433
Kertyneet poistot 31.12.	-26	-33 033	-1 681	-34 740
Kirjanpitoarvo yhteensä	39	65 265	2 201	67 505

9. Aineelliset hyödykkeet

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut ain. hyödykkeet	Ennakkom. ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	483	594	72	16		1 165
Lisäykset	289	806	277	6	1 856	3 234
Fuusioista johtuvat lisäykset	1 024	14 385	42 645	2 785	1 927	62 766
Vähennykset		-23	-908			-931
Siirrot erien välillä		2 917			-1 514	1 403
Hankintameno 31.12.	1 796	18 679	42 086	2 807	2 269	67 637
Kertyneet poistot 1.1.		-325	-48			-373
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		888	888			888
Fuusioista kertyneet poistot		-2 934	-35 073	-2 677		-40 684
Tilikauden poistot		-911	-2 392	-73		-3 376
Kertyneet poistot 31.12.		-4 170	-36 625	-2 750		-43 545
Arvonkorotukset 1.1. ja 31.12.	1 202	2 056				3 258
Kirjanpitoarvo yhteensä	2 998	16 565	5 461	57	2 269	27 350
Tuotantokoneiden ja -laitteiden tasearvo 31.12.			5 109			5 109

10. Sijoitukset

1 000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet omistusyhteis- yrityksissä	Pääomalainasaamiset	Muut osakk. osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	77 822			34	77 856
Lisäykset	2 223	65	100	2	2 390
Fuusioista johtuvat lisäykset	9 888	89		3 086	13 063
Vähennykset	-296			-103	-399
Fuusioista johtuvat vähennykset	-77 822				-77 822
Siirrot erien välillä		4		-4	
Kirjanpitoarvo yhteensä	11 815	158	100	3 015	15 088

Emoyhtiö

11. Saamiset

1 000 €	2002	2001
Siirtosaamiset		
Korot		18
Kela, työterveyshuollon korvaukset	625	
Lakisääteiset henkilövakuutukset	770	
Vakuutukset	54	
Välittömät verot	512	43
Muut	55	11
Yhteensä	2 016	72

12. Oma pääoma

1 000 €	2002	2001
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	7 913	7 913
Ylikurssirahasto 1.1. ja 31.12.	7 518	7 518
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	57 081	57 067
Osingon jako	-9 496	
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	47 585	57 067
Tilikauden voitto	5 765	14
Oma pääoma 31.12.	68 781	72 512
Voitonjakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto	47 585	57 067
Tilikauden voitto	5 765	14
Voitonjakokelpoisia varoja	53 350	57 081

13. Vieras pääoma

1 000 €	2003*)	2004	2005	2006
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina				
Lainat rahoituslaitoksilta	9 167	9 167	56 833	250

*) Taseessa lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa

	2002	2001
Korottomat velat		
Pitkäaikaiset	54	
Lyhytaikaiset	24 567	304
Yhteensä	24 621	304
Velat saman konsernin yrityksille		
Lyhytaikaiset korolliset	3 735	21 131
Lyhytaikaiset korottomat	3 469	5
Yhteensä	7 204	21 136
Siirtovelat		
Korot	665	
Jätteenkäsittelymaksut	1 918	
Muut jaksotetut kulut	981	
Yhteensä	3 564	

14. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

1 000 €	2002	2001
Omasta puolesta		
Rahalaitoslainat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä		
Annetut kiinteistökiinnitykset	81	
Muut annetut vakuudet	97	
Konserniyritysten puolesta annetut takaukset		198
Sitoumukset, joista annettu yleisvakuus		
Rahalaitoslainat	48 417	
Muut omat sitoumukset	902	
Konserniyritysten puolesta annetut vastuusitoumukset		53 358
Annetut kiinteistökiinnitykset	3 364	3 364
Muut omat vastuut		
Leasingvastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	135	
Myöhemminä vuosina erääntyvät vuokrat	177	

15. Johdannaisopimukset

1 000 €	2002	2001
Koronvaihtosopimukset		
Kohde-etuuden arvo	52 000	
Käypä arvo	-2 430	

Johdannaisopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja ne on arvostettu tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääoma on 7 913 154 euroa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Osakkeita on 15 826 308 kappaletta. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,50 euroa. Osake noteerataan Helsingin Pörssin päälistalla toimialaryhmässä muut palvelut kaupankäyntitunnuksella LAT1V. ISIN-koodi on FI0009010854 ja pörssierä 100 kpl.

Yhtiön vähimmäispääoma on 5 000 000 euroa ja enimmäispääoma 20 000 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Yhtiöllä on vähintään 10 000 000 ja enintään 40 000 000 osaketta, joissa rajoissa lukumäärää voidaan lisätä tai vähentää yhtiöjärjestyksestä muuttamatta.

Optio-oikeudet 2002

Varsinainen yhtiökokous, joka pidettiin 9.4.2002, päätti optio-oikeuksien antamisesta Lassila & Tikanoja -konsernin avainhenkilöille ja Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle.

Yhtiö antaa yhteensä enintään 400 000 optio-oikeutta, jotka jakautuvat kolmeen optiolajiin. Näistä 130 000 merkitään tunnuksella 2002A, 130 000 tunnuksella 2002B ja 140 000 tunnuksella 2002C.

Hallituksen päättämä optioiden merkintäaika oli 22.4.–24.5.2002. Lassila & Tikanoja -konsernin avainhenkilöt merkitsivät yhteensä 128 000 2002A-optio-oikeutta. Loput 2002A-optio-oikeudet sekä kaikki 2002B- ja 2002C-optio-oikeudet merkitsi Lassila & Tikanoja Oyj:n kokonaan omistama tytäryhtiö L&T Advance Oy annettavaksi myöhemmin Lassila & Tikanoja -konsernin nykyisille tai tuleville avainhenkilöille.

Kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään yhden Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen, joten yhtiön osakkeiden lukumäärä voi nousta merkintöjen seurauksena enintään 400 000 uudella osakkeella. Kukin osake tuottaa yhden äänen. Näiden osakkeiden osuus on 2,5 prosenttia yhtiön tämänhetkisestä osakemäärästä ja sen tuottamista äänistä.

Osakkeiden merkintäaika 2002A-optio-oikeuksilla on 2.5.2004–30.10.2005, 2002B-optio-oikeuksilla 2.5.2005–30.10.2006 ja 2002C-optio-oikeuksilla 2.5.2006–30.10.2007. Osakkeiden merkintähinta on 2002A-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskimurssi Helsingin Pörssissä

toukokuussa 2002 pyöristettynä lähimpään senttiin, 2002B-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskimurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 2003 pyöristettynä lähimpään senttiin ja 2002C-optio-oikeuksilla yhtiön osakkeen vaihdolla painotettu keskimurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 2004 pyöristettynä lähimpään senttiin. 2002A-optio-oikeuksilla merkintähinta on 19,42 euroa.

Optioilla merkityt osakkeet oikeuttavat osinkoon siltä tilikaudelta, jonka kuluessa osakkeet on merkitty.

Osakkeen vaihto

Vuoden 2002 aikana Helsingin Pörssissä vaihdettiin 2 889 677 kappaletta yhtiön osakkeita, mikä on 18,3 prosenttia osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 45,9 miljoonaa euroa. Kaupantekokurssi vaihteli 13,00 ja 22,25 euron välillä. Viimeinen kaupantekokurssi oli 15,50 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo 31.12.2002 oli 245,3 miljoonaa euroa.

Tilikauden aikana yhtiölle tehdyt arvopaperimarkkinain 2 luvun 9 §:n mukaiset ilmoitukset

Tapiola-ryhmä ilmoitti 4.12.2002 Lassila & Tikanoja Oyj:lle, että sen omistusosuus Lassila & Tikanoja Oyj:n äänimäärästä ja osakkeista on noussut 5,58 prosenttiin.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ja heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt omistivat 1 719 600 osaketta 31.1.2003. Nämä osakkeet oikeuttavat 10,8 prosenttiin äänimäärästä.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osakkeenomistus

	Osakkeita	% osakkeista ja äänimäärästä	2002A-optioita
Heikki Hakala	2 000	0,01	
Lasse Kurkilahti	1 000	0,01	
Juhani Lassila	3 600	0,02	
Evald ja Hilda			
Nissin Säätiö	1 005 660	6,35	
Juhani Maijala	704 240	4,39	
Soili Suonoja	300		
Jari Sarjo	3 000	0,02	19 000
Yhteensä	1 719 600	10,80	19 000

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Lunastusvelvollisuuslauseke

Yhtiöjärjestyksen 15 §:n mukaan osakkeenomistaja, jonka osuus yhtiön kaikista osakkeista joko yksin tai lausekkeessa määritetyn mukaan yhdessä toisten osakkeenomistajien kanssa saavuttaa tai ylittää 33 1/3 tai 50 %, on velvollinen lunastamaan muiden osakkeenomistajien vaatimuksesta näiden osakkeet ja osakkeisiin oikeuttavat arvopaperit.

Hallituksen valtuudet

Yhtiön hallituksella ei ole valtuuksia osakeantoihin eikä vaihtovelkakirjan tai optiolainan liikkeelle laskemiseen.

Osakkeen hankintamenon jakaminen

Jakautuneen Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen hankintameno jaetaan uusien yhtiöiden osakkeiden hankintamenoiksi siten, että vanhasta hankintamenosta siirtyy 71,6 % uuden Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeiden hankintamenoiksi ja 28,4 % Suominen Yhtymä Oyj:n osakkeiden hankintamenoiksi.

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain

	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
Yritykset				
Julkiset yritykset	2	0,1	900	
Yksityiset yritykset	150	8,9	533 667	3,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	44	2,6	3 699 365	23,4
Julkisyhteisöt	41	2,4	4 179 538	26,4
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	56	3,3	1 740 594	11,0
Kotitaloudet	1 375	81,6	4 004 944	25,3
Ulkomaiset osakkeenomistajat	17	1,0	148 510	0,9
	1 685	100	14 307 518	90,4
Hallintarekisteröidyt osakkeet			1 498 398	9,5
Yhteistilillä			20 392	0,1
Yhteensä			15 826 308	100

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain

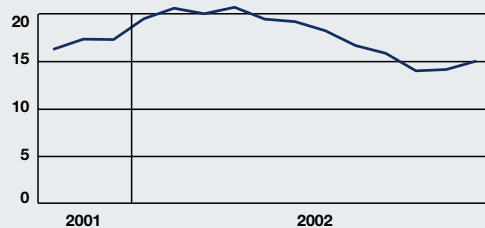
Osakkeita kpl	Omistajien lukumäärä	%-osuus	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1-1 000	1 222	72,5	386 593	2,4
1 001-5 000	279	16,5	737 618	4,7
5 001-10 000	74	4,4	530 400	3,4
10 001-100 000	94	5,6	2 999 009	18,9
yli 100 000	16	0,9	9 653 898	61,0
	1 685	100	14 307 518	90,4
Hallintarekisteröidyt osakkeet			1 498 398	9,5
Yhteistilillä			20 392	0,1
Yhteensä			15 826 308	100

Suurimmat osakkeenomistajat

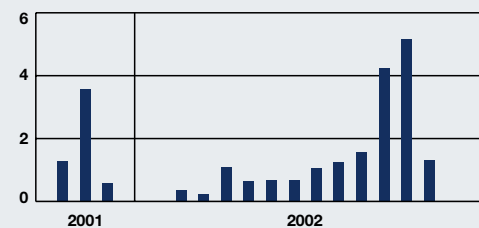
Osakas	Osakemäärä kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 431 900	9,0
2. Evald ja Hilda Nissin Säätiö	1 005 660	6,4
3. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	904 683	5,7
4. Tapiola-yhtiöt	883 140	5,6
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	524 440	3,3
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	216 400	1,4
Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiola	84 700	0,5
Sijoitusrahasto Tapiola Tulevaisuus	30 500	0,2
Sijoitusrahasto Tapiola Hyvinvointi	27 100	0,2
5. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	863 900	5,5
6. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo	704 775	4,5
7. Juhani Majjala	704 240	4,4
8. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	679 500	4,3
9. Kuntien eläkevakuutus	515 400	3,3
10. Heikki Bergholm	370 000	2,3
11. Suomi-yhtiön konserni	365 200	2,3
Vakuutusosakeyhtiö Suomi	130 000	0,8
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	235 200	1,5
12. Liikesivistysrahaston kannatusyhdistys ry	319 609	2,0
13. Mikko Majjala	280 420	1,8
14. Aira Turjanmaa	274 871	1,7
15. Valtion Eläkerahasto	250 000	1,6
16. Eeva Majjala	100 600	0,6
17. Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	96 300	0,6
18. Sijoitusrahasto Fondita 2000+	90 000	0,6
19. Sijoitusrahasto FIM Forte	86 500	0,5
20. Sijoitusrahasto Sampo Suomi Osake	86 400	0,5
Yhteensä	10 013 098	63,3

Kaikki yhtiön osakkaita koskevat tiedot perustuvat arvo-osuusrekisteriin 31.1.2003.

Keskikurssi, €

Suhteellinen vaihto, %

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2002	Pro forma 2001	Pro forma 2000	Pro forma 1999	Pro forma 1998
Tulos/osake, € (EPS)	1,00	0,94	0,62	0,48	0,54
Oma pääoma/osake, €	5,43	5,03	4,59	4,47	4,50
Osinko/osake, €	0,75 *	0,60	0,50		
Osinko/tulos, %	74,7 *	64,1	80,1		
Efektiivinen osinkotuotto, %	4,8 *	3,3			
Hinta/voitto-suhde (P/E)	15,4	19,2			
Liiketoiminnan rahavirta/osake, €	2,66	2,57	1,34		
Tilikauden					
alin kaupantekokurssi, €	13,00	12,00			
ylin kaupantekokurssi, €	22,25	18,50			
keskikurssi, €	15,90	17,08			
viimeinen kaupantekokurssi, €	15,50	18,00			
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. €	245,3	284,9			
Osakkeiden lukumäärä					
keskimäärin vuoden aikana	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 199 922
vuoden lopussa	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308	15 826 308
Osakkeiden vaihto, kpl	2 889 677	859 582 **			
% keskimääräisestä osakemäärästä	18,3	5,4 **			
Osakkeiden vaihto, 1 000 €	45 943	14 681 **			

*) Hallituksen ehdotus

***) 3 kuukautta 1.10.–31.12.2001

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tulos/osake =	$\frac{\text{voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{tuloverot sisältäen laskennallisen verovelan muutoksen} - \text{vähemmistöosuus}}{\text{osakkeiden lukumäärä (keskimäärin)}}$
Oma pääoma/osake =	$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{osakkeiden lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, % =	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{tulos/osake}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, % =	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto-suhde (P/E) =	$\frac{\text{tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{tulos/osake}}$
Liiketoiminnan rahavirta/osake =	$\frac{\text{liiketoiminnan rahavirta rahoituslaskelmasta}}{\text{osakkeiden lukumäärä keskimäärin}}$
Osakekannan markkina-arvo =	$\text{osakkeiden lukumäärä} \times \text{tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}$

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2002	Pro forma 2001	Pro forma 2000	Pro forma 1999	Pro forma 1998
Liikevaihto, milj. €	267,2	245,8	210,8	145,6	117,5
Liikevoitto ennen liikearvon poistoja, milj. €	32,8	31,8	22,6	11,8	11,3
% liikevaihdosta	12,3	12,9	10,7	8,1	9,6
Liikevoitto, milj. €	26,8	26,3	18,4	10,4	10,2
% liikevaihdosta	10,0	10,7	8,7	7,2	8,7
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. €	23,2	21,5	14,8	11,2	11,8
% liikevaihdosta	8,7	8,7	7,0	7,7	10,0
Voitto ennen veroja ja vähemmistöosuutta, milj. €	23,2	21,5	14,8	11,2	12,0
% liikevaihdosta	8,7	8,7	7,0	7,7	10,3
Tilikauden voitto	15,9	14,8	9,9	7,5	8,5
% liikevaihdosta	5,9	6,0	4,7	5,1	7,2
Liiketoiminnan rahavirta, milj. €	42,0	40,7	21,3		
Taseen loppusumma, milj. €	212,1	209,1	214,5	108,7	92,7
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	19,2	19,5	13,8	10,7	11,9
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI)	16,5	15,9	17,2	29,2	38,3
Omavaraisuusaste, %	41,0	38,1	33,9	65,1	76,8
Gearing, %	84,4	91,9	126,0	-35,3	-53,3
Korolliset nettovelat, milj. €	73,3	73,1	91,6	-25,0	-37,9
Bruttoinvestoinnit, milj. €	33,6	14,8	136,4	27,1	13,4
% liikevaihdosta	12,6	6,0	64,7	18,6	11,4
Poistot	22,2	22,0	17,7	9,3	7,3
Henkilöstö keskimäärin	3 763	3 676	3 428	3 082	2 728

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Oman pääoman tuotto, % (ROE) =
$$\frac{\text{voitto ennen satunnaisia eriä} - \text{tuloverot sisältäen laskennallisen verovelan muutoksen}}{\text{oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus (keskiarvo)}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROI) =
$$\frac{\text{voitto ennen satunnaisia eriä} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, % =
$$\frac{\text{oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Korolliset nettovelat = korollinen vieras pääöma - rahat ja pankkisaamiset

Gearing, % =
$$\frac{\text{korolliset nettovelat}}{\text{oma pääöma} + \text{vähemmistöosuus}} \times 100$$

EVA =
$$\text{liikevoitto} - \text{sijoitetulle pääömälle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus (WACC = 9,5 \%)}$$

Voitonjakoehdotus

Voitonjakokelpoiset varat konsernitaseen 31.12.2002 mukaan	67 606 759,00	euroa
Emoyhtiön voitto	5 764 774,05	euroa
Emoyhtiön edellisten tilikausien voitto	47 585 491,75	euroa
Emoyhtiön taseen mukaiset voitonjakokelpoiset varat yhteensä 31.12.2002	53 350 265,80	euroa
Hallitus ehdottaa, että osinkoa jaetaan 0,75 euroa 15 826 308 osakkeelle	11 869 731,00	euroa
Jätetään tilille edellisten tilikausien voitto	41 480 534,80	euroa
Yhteensä	53 350 265,80	euroa

Hallituksen päätöksen mukaan osingonjaon täsmäytyspäivä on 4.4.2003. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä 11.4.2003.

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 2003

Juhani Majjala

Heikki Hakala

Juhani Lassila

Lasse Kurkilahti

Soili Suonoja

Jari Sarjo
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaian sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden

säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen voitonjakoehdotus on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 13. päivänä helmikuuta 2003

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Heikki Lassila
KHT

Hallinnointi

Liiketoiminnan organisointi

Liiketoiminta on jaettu kolmeen palvelutoimialaan: Ympäristöpalvelut, Kiinteistöpalvelut ja Teollisuuspalvelut. Toimialoja johtavat toimialajohtajat, jotka raportoivat toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiö harjoittaa ympäristönhuoltoalan tuotekauppaa.

Kenttätoiminta on organisoitu siten että Suomi on jaettu viiteen alueeseen. Aluejohtajat raportoivat toimialajohtajille. Hallinto, markkinointi, tuotekehitys sekä yhteisten prosessien johto on keskitetty.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus.

Hallitus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy vaalia seuraavan toisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitukseen ei voida valita henkilöä, joka on täytännyt 70 vuotta.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen, mutta on läsnä hallituksen kokouksissa.

Hallituksella oli 17 kokousta vuonna 2002.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävä on päätoiminen. Hän johtaa Lassila & Tikanojan kannalta keskeisten strategisten päätösten valmistelua ja valvoo niiden toteuttamista, vastaa yhdessä toimitusjohtajan kanssa sijoittajasuhteiden hoitamisesta sekä päättää toimitusjohtajan esityksestä erikseen määritellyistä investoinneista. Hänen velvollisuutensa hoitaa yhteyksiä Lassila & Tikanojan eri sidosryhmiin korostuvat päätoimisuuden vuoksi.

Toimitusjohtaja

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hän vastaa myös strategia-prosessista.

Palkat ja palkkiot

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous etukäteen vuodeksi kerrallaan. Toimitusjohtajan palkasta, palkkioista ja muista eduista päättää hallitus. Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus.

Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenille ei makseta erillisiä palkkioita. Toimitusjohtajan alaisuudessa toimivan johtoryhmän palkkioista, palkkioista ja muista eduista päättää yhtiön hallitus.

Tilintarkastaja

Lassila & Tikanojan lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaa yhtiökokouksen valitsema tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy. Päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Heikki Lassila.

Tilintarkastuksen laajuutta ja sisältöä määriteltäessä otetaan huomioon, että yhtiöllä ei ole omaa erillistä sisäisen tarkastuksen organisaatiota.

Tilintarkastajat sopivat yhdessä hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan kanssa vuosittain tilintarkastussuunnitelmasta ja käyvät heidän kanssaan läpi tilintarkastushavainnot. Päävastuullinen tilintarkastaja ja tarkastusvastuullinen tilintarkastaja ovat vähintään kerran vuodessa läsnä hallituksen kokouksessa. Hallitus kokonaisuudessaan muodostaa tarkastuskomitean (Audit Committee).

Sisäpiiriohje

Lassila & Tikanoja -konsernissa noudatetaan hallituksen päätöksellä Helsingin Pörssin sisäpiiriohjetta vuodelta 1999. Lassila & Tikanojan sisäpiiriohje on eräiltä osiltaan yleisohjetta ankarampi.

Sisäpiirirekisteritietoja ylläpidetään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä. Lakimääräisiä sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja päävastuullinen tilintarkastaja. Lisäksi yhtiö ylläpitää 25:n määrättyyn sisäpiiriin nimetyn henkilön sisäpiirirekisteritietoja. Määrättyjä sisäpiiriläisiä ovat yhtiön johtoryhmän jäsenet, toimialojen johto, taloudesta ja viestinnästä vastaavat henkilöt sekä johdon sihteerit. Laajoista tai muuten merkittävistä hankkeista pidetään hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä. Sisäpiirivastaavana toimii talousjohtaja.

Sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön osakkeilla kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan osavuosikatsauksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamisen välisenä aikana. Määrättyjen sisäpiiriläisten on pyydettävä sisäpiirivastaavalta arvio suunnitteleman osakekaupan lain- ja ohjeenmukaisuudesta.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus

Juhani Majjala, s. 1939

ekonomi, oikeustieteen kandidaatti

hallituksen puheenjohtaja

valittu kaudeksi 2001-2002

Heikki Hakala, s. 1941

kauppatieteiden maisteri, tekniikan tohtori h.c., vuorineuvos

hallituksen varapuheenjohtaja

valittu kaudeksi 2001-2002

Kuusakoski Group Oyj:n hallituksen puheenjohtaja,

Pohjola-Yhtymä Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja,

Altia Oyj:n, Metso Oyj:n ja Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen

Lasse Kurkilahti, s. 1948

ekonomi

Elcoteq Network Oyj:n toimitusjohtaja

valittu kaudeksi 2002-2003

Fortum Oyj:n hallituksen jäsen

Toimitusjohtaja

Jari Sarjo, s. 1957

oikeustieteen kandidaatti

Tilintarkastaja

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja Heikki Lassila, KHT

Juhani Lassila, s. 1962

kauppatieteiden maisteri

Instrumentarium Oyj:n rahoitusjohtaja

valittu kaudeksi 2001-2002

Soili Suonoja, s. 1944

kotitalousopettaja, MBA, kauppaneuvos

valittu kaudeksi 2002-2003

Altia Oyj:n, Suomen Posti Oyj:n ja Tieliikelaitoksen

hallituksen jäsen

Lassila & Tikanoja -konsernin johto

Juhani Majjala, s. 1939
ekonomi, oikeustieteen kandidaatti
hallituksen puheenjohtaja vuodesta 1998
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1977
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 704 240 kpl

Jari Sarjo, s. 1957
oikeustieteen kandidaatti
Lassila & Tikanoja -konsernin toimitusjohtaja vuodesta 2001
Säkkiväline-konsernin toimitusjohtaja 1997-2002
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa vuodesta 1984
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 3 000 kpl
2002A-optioita 19 000 kpl

Arto Nivalainen, s. 1950
filosofian maisteri
toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1993
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 2 000 kpl
2002A-optioita 9 500 kpl

Anna-Maija Apajalahti, s. 1948
valtiotieteen maisteri
toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1971
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 800 kpl
2002A-optioita 9 500 kpl

Jorma Mikkonen, s. 1963
varatuomari
toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1992
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 300 kpl
2002A-optioita 9 500 kpl

Martin Fors, s. 1962
kauppatieteiden maisteri
yrityssuunnittelu- ja kehitysjohtaja
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1993
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 300 kpl
2002A-optioita 7 500 kpl

Kari Korpelainen, s. 1969
kauppatieteiden maisteri
markkinointijohtaja
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1994
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 100 kpl
2002A-optioita 4 500 kpl

Sirkka Tuomola, s. 1947
kauppatieteiden maisteri
talousjohtaja
Konserniin nyt kuuluvien yhtiöiden palveluksessa
vuodesta 1981
Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita 16 000 kpl
2002A-optioita 7 500 kpl

Sijoittajasuhteet

Tavoitteet

Sijoittajaviestinnän tarkoitus on edistää yhtiön pääomanhankintaa julkisilta markkinoilta tarjoamalla sijoittajille ajankohtaista, oikeaa ja olennaista tietoa yhtiön taloudellisesta tilanteesta ja tulevaisuuden näkymistä.

Periaatteet

Lassila & Tikanojan sijoittajaviestinnän perustana on listayhtiön säännöllinen tiedonantovelvollisuus. Kaikista olennaisista asioista kerrotaan heti kun se on mahdollista. Raportointikausien tiedoissa noudatetaan jatkuvaa ja johdonmukaista linjaa sekä numeroissa että sanallisissa arvioissa. Kaikille toimitetaan yhdenmukainen tieto yhtä aikaa. Tiedottaminen on tasapuolista ja symmetristä siten, että sekä positiiviset että negatiiviset asiat tiedotetaan.

Vastuut

Sijoittajasuhteiden hoidosta vastaavat hallituksen puheenjohtaja Juhani Maijala ja toimitusjohtaja Jari Sarjo. Sijoittajaviestinnästä vastaa talousjohtaja Sirkka Tuomola. Yrityssuunnittelu- ja kehitysjohtaja Martin Forss osallistuu sijoittajayhteyksien hoitoon ja sijoittajataapaamisiin.

Yhtiön taloutta koskevia lausuntoja antavat vain hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.

Silent period

Tapaamisia ei järjestetä eivätkä konsernin edustajat kommentoi tulosta kauden päättymisen ja kyseistä kautta koskevan tulostiedotteen julkistamisen välisenä aikana.

Painotuotteet ja Internet

Vuosikertomus painetaan sekä suomen- että englanninkielisenä, osavuosikatsaus vain suomeksi. Vuosikertomus ja painetut osavuosikatsaukset postitetaan sekä osakkaille että yhtiön ylläpitämälä postituslistalla oleville. L&T:n asiakaslehti Ilo Ympäristöstä postitetaan myös kaikille osakkaille.

Kaikki yhtiön pörssitiedotteet ovat luettavissa yhtiön kotisivuilla Internetissä heti julkistamisen jälkeen.

Yhtiötä seuraavat analyytikot

Lassila & Tikanoja Oyj:tä seuraavat ja arvioivat ainakin seuraavat analyytikot. Lassila & Tikanoja Oyj ei vastaa analyyseissä esitetystä arvioista.

Alfred Berg Finland
Tia Lehto
puh. 09 2283 2711

D. Carnegie AB Finland
Raoul Konnos
puh. 09 6187 1233

Enskilda Securities
Tommy Ilmoni
puh. 09 6162 8700

Evli Pankki
Matti Riikonen
puh. 09 4766 9631

FIM Pankkiiriliike
Mikko Linnanvuori
puh. 050 531 1870

Mandatum Pankkiiriliike
Pia Ylhä
puh. 010 236 4854

Nordea Securities
Joakim Paul
puh. 09 3694 9426

Opstock Pankkiiriliike
Jari Räisänen
puh. 09 404 4408

Cazenove, Lontoo
Gorm Thomassen
puh. +44 207 214 7663
Mike Yates
puh. +44 207 512 8051

Merrill Lynch, Edinburgh
Robert Miller-Bakewell
puh. +44 131 473 1056

Taloudellinen informaatio

Osavuositarkastus tammi – maaliskuu julkaistaan 23.4.2003 klo 8.30

Osavuositarkastus tammi – kesäkuu julkaistaan 23.7.2003 klo 8.30

Osavuositarkastus tammi – syyskuu julkaistaan 22.10.2003 klo 8.30

Lassila & Tikanojan vuosikertomus, osavuositarkastukset ja pörssitiedotteet julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Ne ovat heti julkistamisen jälkeen luettavissa ja tulostettavissa myös yhtiön Internet-sivuilta www.lassila-tikanoja.fi. Internet-sivuilla voi ilmoittautua pörssitiedotteiden sähköpostituslistalle sekä vuosikertomusten ja suomenkielisten osavuositarkastusten postituslistalle.

Yhtiökokous

Lassila & Tikanoja Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 1.4.2003 klo 16.00 Helsingissä ravintola Savoysa, Eteläesplanadi 14.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua kokoukseen, on ilmoitettava 27.3.2003 klo 16.00 mennessä joko kirjallisesti osoitteella Lassila & Tikanoja Oyj, PL 28, 00441 Helsinki, faksilla 010 636 2899, puhelimitse 010 636 2882 tai sähköpostilla osoitteeseen taru.maatta@lassila-tikanoja.fi.

LASSILA & TIKANOJA OYJ

Hopeatie 2

PL 28

00441 Helsinki

Puh. 010 636 111

Fax 010 636 2899

Sähköposti: ir@lassila-tikanoja.fi

etunimi.sukunimi@lassila-tikanoja.fi

www.lassila-tikanoja.fi

Lassila & Tikanoja Oyj, PL 28, 00441 Helsinki

puh. 010 636 111, faksi 010 636 2899

www.lassila-tikanoja.fi

